

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือ
ระดับประถมศึกษา

DCID LIBRARY

0000013448

ค 369.43

ผ 1-6 : คคณ

7546.ค

9.5

กระทรวงศึกษาธิการ

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๘

จำนวน ๒๒๐,๐๐๐ เล่ม

กรมวิชาการจัดพิมพ์

ISBN 974-10-0234-3

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือ

ระดับประถมศึกษา

ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

เลขทะเบียน	ที่ 03102 น.5
วันที่	13 ต.ค. 2544
เลขที่หนังสือ	ที่ 369.43 ป1-6: ศคช

ของ

๖546 ต

กรมพลศึกษาและกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมพลศึกษาและกรมวิชาการได้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือ
ระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวง-
ศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๒๘

พ.ร.ก.

(นายพณอม แก้วกำเนิด)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาลูกเสือเป็นวิชาบังคับในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยให้ใช้คาบเวลาเรียนร้อยละ ๕๐ ของกิจกรรมสร้างนิสัย ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๘ เป็นต้นไป

เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาลูกเสือ ในระดับประถมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กรมพลศึกษาและกรมวิชาการจึงได้ร่วมกันจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือ ระดับประถมศึกษา เล่มนี้ขึ้น เพื่อให้ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ โดยกรมวิชาการได้จัดพิมพ์แจกโรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศโรงเรียนละ ๖ เล่ม และมอบให้องค์การค้ำของครูสภาจัดพิมพ์จำหน่ายสำหรับโรงเรียนและผู้ที่ต้องการเพิ่มเติมด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณกรมพลศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

๑๒

(นายวิเวก ปางพุดพิงศ์)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๒๘

สารบัญ

หน้า

กานำ

ตอนที่ ๑

บทที่ ๑	เมากลิ	๑
บทที่ ๒	ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง	๕
บทที่ ๓	พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน	๑๑
บทที่ ๔	เพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี	๑๖
บทที่ ๕	ธง	๑๕
	- ธงชาติไทย	๑๕
	- ธงชาติของประเทศต่าง ๆ	๒๓
	- ธงลูกเสือประเภทต่าง ๆ	๒๗
บทที่ ๖	การทำความเคารพของลูกเสือสำรอง	๓๐
บทที่ ๗	คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง	๓๕
บทที่ ๘	การสำรวจและการเขียนสถานที่ใกล้เคียง	๓๗
บทที่ ๙	การให้บริการเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉิน	๔๐
บทที่ ๑๐	การสำรวจทักษะทางลูกเสือ	๔๔
บทที่ ๑๑	ทิส	๕๐
บทที่ ๑๒	ธรรมชาติศึกษา	๕๒
บทที่ ๑๓	การผูกเงื่อน	๕๘
	- เงื่อนพริอด	๕๘
	- เงื่อนขัดสมาธิ	๕๕
	- เงื่อนบ่วงสายธนู	๖๐
	- เงื่อนกระหวัดไม้	๖๑
บทที่ ๑๔	การบันเทิง	๖๓

ตอนที่ ๒

บทที่ ๑๕	ความหมายและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ	๗๑
----------	--------------------------------------	----

บทที่ ๑๖ ประวัติลอร์ดเบเดน โพเอลล์	๗๖
บทที่ ๑๗ ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย	๗๕
บทที่ ๑๘ คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญ	๘๓
บทที่ ๑๙ การทำความเคารพ การแสดงรหัส และการจับมือของลูกเสือ	๘๘
บทที่ ๒๐ ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต	๕๑
บทที่ ๒๑ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และผู้มีพระคุณ	๕๓
บทที่ ๒๒ พิธีกรรมทางศาสนา	๕๖
บทที่ ๒๓ การบำเพ็ญประโยชน์	๑๐๑
บทที่ ๒๔ การทำการฝีมือ	๑๐๓

บทที่ ๑

เมากลิ

ณ เทือกเขาซีโอนี ประเทศอินเดีย มีถ้ำเล็กๆ ถ้ำหนึ่งเป็นที่อาศัยของหมาป่าตัวเมียและลูกชายอายุเดือนเศษอีก ๔ ตัว ครอบครัวหมาป่านี้เป็นสมาชิกของฝูงหมาป่า ซึ่งมีหัวหน้าควบคุมอย่างมีระเบียบ หมาป่าเป็นสัตว์ที่นอนกลางวันและออกหาอาหารเวลากลางคืน

คืนวันหนึ่ง ขณะที่พ่อหมาป่ากำลังจะออกไปหาอาหาร เจ้าหมาจึงจอกซ้อตาบาก็ ซึ่งมีนิสัยเกียจคร้านได้เข้ามาขอเศษอาหารกิน และบอกข่าวแก่พ่อหมาป่าว่า แห้งกาน เสือโคร่งเกร จะเข้ามาอาศัยอยู่ในถ้ำนี้

ก่อนที่ตาบากิจะจากไป พ่อหมาป่าได้ยินเสียงเสือโคร่งคำราม แสดงว่ากำลังจะตะกรุบเหยื่อ แต่แล้วก็ได้ยินเสียงแสดงความเจ็บปวด เพราะมันตะกรุบเหยื่อผิด พลาดตกลงไปในกองไฟที่คนตัดฟันก่อไว้ ตาบากิจึงวิ่งไปตามทางที่ได้ยินเสียงนั้น

พ่อและแม่หมาป่าจ้องมองออกไปยังปากถ้ำ เพื่อระวังภัยจากแร้ร่กัน ทันใดนั้นก็มองเห็นลูกคนตัวเล็ก ๆ เดินเตาะเตาะผ่านหน้าถ้ำ พ่อหมาป่าจึงรีบออกไปคาบมาไว้ใกล้ ๆ กับลูกทั้ง ๔

แร้ร่กันกับตาบากิตติดตามมาเพื่อจะเอาเด็กกินเป็นอาหาร แต่ได้รับการขัดขวางจึงจำเป็นต้องจากไปอย่างไม่พอใจ

พ่อแม่หมาป่าได้เลี้ยงเด็กน้อยไว้ และตั้งชื่อให้ว่า เมากลิ

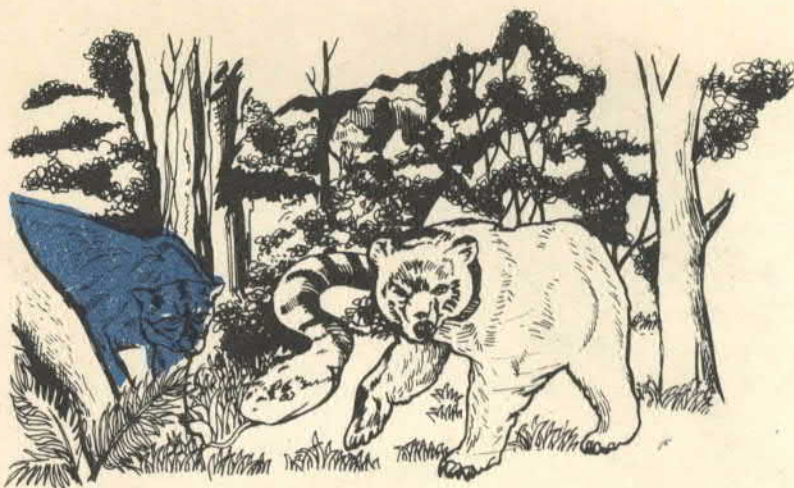
พ่อและแม่หมาป่าเลี้ยงเมากลิ้งจนเติบโต และเป็นเพื่อนเล่นกับลูกหมาป่า
ทั้ง ๔

เมื่อถึงวันนัดประชุม ครอบครัวหมาป่าทั้งหลายจึงพากันไปที่ผาประชุม
เพื่อรับรองการเป็นสมาชิก โดยมีหัวหน้าฝูงหมาป่า ซึ่งมีรูปร่างใหญ่โตสามารถจะ
จับกวางตัวโตๆ เป็นอาหารได้ ชื่อ อาเคล่า นั่งอยู่บนลานหิน และมีฝูงหมาป่า
นั่งล้อมรอบ

เมากลิ้ง ได้รับการรับรองจาก บาลู หมิ่เฒ่าซึ่งเป็นครูของหมาป่า และ
บาเกียร์รา เสือดำ ซึ่งเป็นเพื่อนของฝูงหมาป่าได้แลกชีวิตเมากลิ้งด้วยหัวตัวหนึ่ง

เมากลิ้งอยู่กับหมาป่า โดยมี บาลู เป็นครูสอนกฎของป่า และการดำรงชีวิต
อยู่ในป่าด้วยความปลอดภัย ส่วนบาเกียร์รา ช่วยสอนวิธีการล่าสัตว์ การวิ่งอย่าง
เงียบ และอื่นๆ จนเมากลิ้งสามารถอยู่ในป่าได้อย่างปลอดภัย และมีความสุข

วันหนึ่งขณะที่เมากลี บาลู และบาเกียร์รา นอนหลับอยู่ใต้ต้นไม้ พวกลิง
บันดาโล็ก ได้แอบลักตัวเมากลีขึ้นไปบนต้นไม้ เมื่อเมากลีตื่นขึ้นก็ตกใจกลัว
พอดีเห็น จิล พญาเหยี่ยวบินผ่านมา จึงขอร้องให้ไปบอกบาลู และบาเกียร์รา

จิลจึงนำข่าวไปบอกบาลูและบาเกียร์ราให้รู้ว่า “เมากลีถูกพวกบันดาโล็ก
พาตัวไปทางวังเย็น” ขณะเดียวกัน มัง ซึ่งเป็นฝูงค้างคาวก็คอยติดตามดูอยู่

บาลูและบาเกียร์ราจึงไปขอความช่วยเหลือจาก กา พญางูเหลือม ซึ่งชอบ
จับลิงกินเป็นอาหาร

สัตว์ทั้งสามติดตามไปช่วยเมากลีที่วังเย็น ซึ่งเป็นเมืองร้างอยู่กลางป่า
และสามารถช่วยเมากลีให้พ้นจากฝูงลิงได้

คืนวันหนึ่ง แשרคานได้ยุเหยให้ฝูงหมาป่าเรียกประชุม เพื่อจัดการกับอาเคล่า และเมากลิ ถึงแม้บาเกียว่าจะอ้างว่า ตนได้แลกชีวิตเมากลิด้วยวัว ๑ ตัวมาแล้ว พวกหมาป่าก็ไม่ยอม เมากลิโกรธจึงเอากิ่งไม้จุดไฟ แล้วแกว่งใส่พวกหมาป่า ทำให้พวกมันถอยหนีด้วยความกลัว

เมากลิสั่งห้ามไม่ให้ใครฆ่าอาเคล่า ส่วนตัวเองจะไปอยู่กับคนในหมู่บ้าน เพราะฝูงหมาป่าไม่ต้องการตนแล้ว

เมากลิได้กลับไปอยู่บ้านกับแม่ชื่อ นางเมซซัว นางจำได้ว่าเมากลิคือลูกที่หายไปในการวเก็บฟันในป่า ลูกของนางชื่อ นาทุ นางสอนให้เมากลินุ่งผ้า และรู้จักพูด

เมากลีนำฝูงควายไปเลี้ยงที่ชายป่าทุกวัน และได้พบกับ เกรย์ ลูกหมีปีของพ่อแม่หมาป่า ซึ่งมาส่งข่าวเรื่องแשרคาน

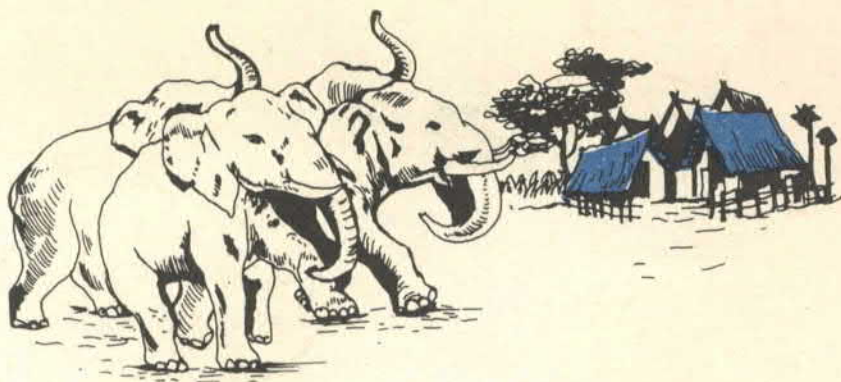
เมากลิ่คิดหาทางฆ่าแร้กาน โดยใช้วิธีทำให้แร้กานถูกฝูงควายเหยียบตาย แล้วถลกหนังไปปูลงบนก้อนหินที่ผาประชุม

ในที่สุด เมากลิ่ได้กลับไปพบพ่อแม่หมาป่าอีกครั้งหนึ่ง แต่เขาขออยู่อย่างอิสระ โดยมีลูกหมาป่าทั้ง ๔ ขอตามไปอยู่ด้วย

เมากลิ่เข้ามาอยู่ในป่าดั้งเดิม นายพรานบันเดโอ ผู้ซึ่งต้องการหนังของแร้กาน พยายามตามฆ่าเมากลิ่แต่ไม่สำเร็จ ถูกพวกพี่น้องหมาป่าและบาเคียร์ฆ่าจนกลั้วหนังขึ้นไปบนต้นไม้

เมากลิ่รีบเข้าไปในหมู่บ้าน เพื่อช่วยพ่อแม่และแม่ให้หนีไปอยู่เมืองข่านหิวระ ซึ่งเป็นเมืองที่สงบ โดยมีแม่หมาปากอยคุ้มกัน

เมากลีมีความแค้นต่อบันเดโอและพวกชาวบ้านมาก จึงไปขอร้องพญาหัตถิ (ช้าง) ซึ่งเคยถูกพรานบันเดโอตัดกตหลุมขวก แต่หลุดหนีมาได้ ให้นำสัตว์ป่า เข้าไปทำลายหมู่บ้าน โดยพญาหัตถิใช้อูบายบอกสัตว์ป่าว่า ในหมู่บ้านมีอาหาร อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านตกใจกลัวจึงอพยพออกจากหมู่บ้านไป พญาหัตถิและ ลูกทั้ง ๓ ก็ช่วยกันทำลายหมู่บ้านจนพินาศสิ้น

กา พญาภูเหลือมได้พาเมากลีไปยังถ้ำมหาสมบัติในวังเย็น ซึ่งมีงูเห่าเผือก เฝ้าอยู่ จึงเกิดการต่อสู้ขึ้น เมากลีเป็นฝ่ายชนะแต่ไม่ฆ่างูเห่าเผือก และได้นำ ของง้าวติดตัวไป

กาไปหาบาเคียร์ว่า เล่าเรื่องต่างๆ ให้ฟัง บาเคียร์เคยเป็นเสือที่ถูกเลี้ยง ในพระราชวังและรู้เรื่องเกี่ยวกับของง้าวดี จึงเล่าให้เมากลีฟังว่า ของง้าวเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อยู่กับใครผู้นั้นจะต้องตาย

ต่อมาเมากลีและบาเคียร์ได้นำของง้าวกลับไปคืนงูเห่าเผือกที่วังเย็น เพราะเกรงจะนำความตายมาสู่คนต่อๆ ไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ชีวิตการต่อสู้ของเมากลี เขาได้พบกับช้างตกมัน จระเข้ หมูป่า ผึ้งกวางป่า และอื่นๆ อีกมากมาย จนกระทั่งเมากลีอายุ ๑๕ ปี ได้ต่อสู้กับหมาแดง โธเล่ โดยใช้กระเทียมป่าทาตัวเพื่อกันผึ้งต่อย แล้วหลอกให้หมาแดงวิ่งตามไปจนถึงหน้าผาผึ้ง เมากลีกระโดดลงไปในแม่น้ำ พร้อมกับเขี่ยก้อนหินให้ถูกรังผึ้ง ผึ้งแตกรัง ออกมารุมต่อยผึ้งหมาแดงตกลงไปในแม่น้ำที่ไหลเชี่ยว และถูกผึ้งหมาป่ากับเมากลีฆ่าตายจนหมดสิ้น

เมื่อเมากลีอายุ ๑๗ ปี ได้ไปพบแม่ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง นางขอร้องให้เมากลีกลับมาอยู่กับนาง

ต่อมา เมากลีได้รับเลือกเข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาป่าไม้ของราชการ โดยอาศัยบาตู บาเกียรา และพี่น้องหมาป่าทั้ง ๔ ช่วยทำงานในบางโอกาสได้เป็นอย่างดี ต่อมาเมากลีได้แต่งงานกับหญิงคนหนึ่ง และอยู่กันอย่างมีความสุขตลอดมา

บทที่ ๒

ประวัติการเริ่มกิจการลูกเสือสำรอง

ลอร์ดเบเดน โพเอลล์ แห่งกิลเวลล์ เป็นผู้ให้กำเนิดการลูกเสือ โดยนำเด็กจำนวน ๒๐ คน ไปทดลองอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ เป็นการเริ่มต้นของการลูกเสือโลก และก่อให้เกิดลูกเสือสามัญขึ้น

ส่วนเด็กที่มีอายุน้อยระหว่าง ๘-๑๑ ปี ไม่ถึงเกณฑ์ที่จะเป็นลูกเสือสามัญ เขาได้จัดตั้งกองลูกเสือสำรองขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๕

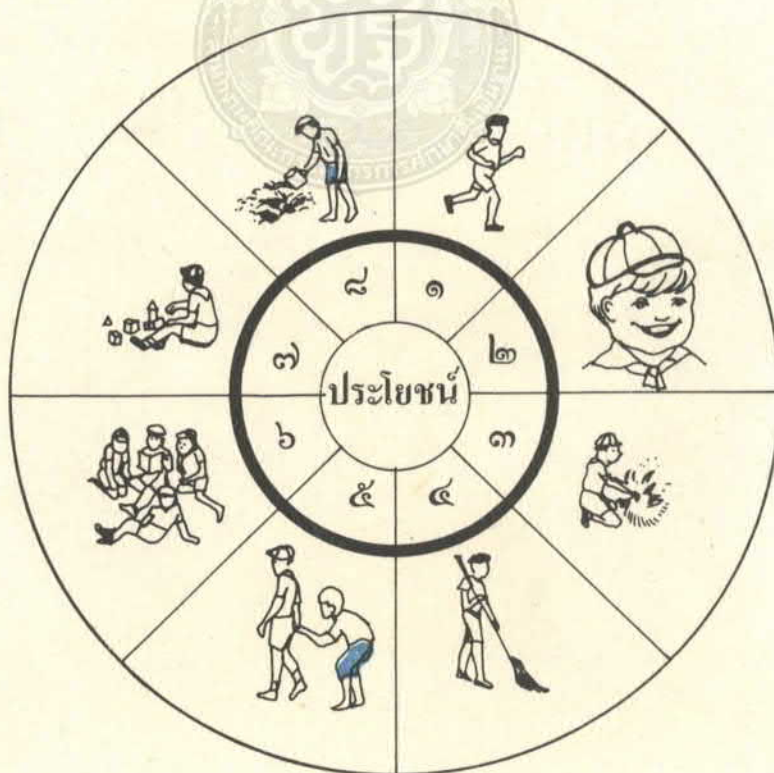
เพื่อฝึกอบรมให้เด็กรู้จักปรับตนเอง ให้มีระเบียบวินัย และรู้จักการทำงานร่วมกัน ในกองลูกเสือสำรอง ซึ่งเรียกว่า “แพค”

ลูกเสือสำรอง มีชื่อในภาษาอังกฤษว่า “ลูกหมาป่า”

ส่วนคำว่า “ลูกเสือ” หมายถึงนักสอดแนม ซึ่งสามารถพิสูจน์ตนเองว่า เป็นคนเก่งที่สุด จนได้รับฉายาว่า “หมาป่า”

ประโยชน์ของลูกเสือสำรอง

๑. ทำให้ร่างกายแข็งแรง
๒. มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส
๓. มีความสนุกสนาน
๔. รู้จักช่วยงานบ้าน
๕. รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์
๖. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๗. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๘. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

บทที่ ๓

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระนามเดิมว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร์สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร (ภ.ป.ร.)

พระราชประวัติโดยย่อ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชสมภพ(เกิด) เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ เมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เราเรียกวันนี้ว่า “วันเฉลิมพระชนมพรรษา”

พระราชบิดาทรงพระนามว่า สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรอดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา

พระราชชนนีทรงพระนามว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระนามเดิมว่า สว่างลย์ ตาละภักดิ์ มีพระเชษฐภคินี (พี่สาว) และพระเชษฐา (พี่ชาย) คือ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา และพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล (รัชกาลที่ ๘)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ขณะนั้นทรงมีพระชนมายุได้ ๑๘ พรรษา

เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เราเรียกวันนี้ว่า “วันฉัตรมงคล”

เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ ทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษกสมรสกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชโอรสและพระราชธิดารวม ๔ พระองค์ คือ

๑. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตน์ราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
๒. สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวิชิตลลิตาภรณ์ ซึ่งได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร
๓. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ซึ่งได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมา-คุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี
๔. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

พระราชกรณียกิจที่สำคัญ

นับแต่พระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา พระองค์ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนนานัปการ คือ

๑. ทรงปกครองประเทศด้วยทศพิธราชธรรม นำประเทศชาติผ่านพ้นภัยพิบัติ
๒. ทรงเยี่ยมเยียนราษฎรทุกหนทุกแห่งในดินทุรกันดารห่างไกล ทรงทราบถึงปัญหาต่างๆ ของอาณาประชาราษฎร์ทุกหมู่เหล่า ทุกภูมิภาคของประเทศ และทรงให้ความช่วยเหลือราษฎรที่เจ็บป่วยและได้รับทุกข์มาก
๓. ทรงจัดตั้งโครงการพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อปวงชนชาวไทย และหน่วยงานของรัฐ เรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ”
๔. ทรงทำนุบำรุงทุกศาสนาในประเทศ
๕. ในด้านการศึกษา ทรงมีพระราชดำริให้จัดทำ “สารานุกรมสำหรับเยาวชน”

พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นองค์ประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ พระองค์สนพระทัยในกิจการลูกเสือมาก เพราะกิจการลูกเสือเป็นขบวนการที่ฝึกอบรมบ่มนิสัยเยาวชนให้เป็นผู้กล้าหาญ แข็งแรง อดทน มีระเบียบวินัย และรู้จักเสียสละบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ในวันที่ ๑ กรกฎาคมของทุกปี ซึ่งถือว่าเป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ พระองค์ได้เสด็จไปเป็นองค์ประธานในพิธีปฐกฐินและสวนสนาม ในการนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญแก่ผู้ประกอบคุณงามความดี ในการช่วยเหลือผู้อื่นให้รอดชีวิตจากอุบัติเหตุ

นอกจากนี้ภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ นำผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้ที่ประกอบ

คุณความดีและสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อกิจการลูกเสือ เข้าเฝ้าเพื่อขอพระราชทาน
เหรียญลูกเสือสดุดี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับกิจการลูกเสือชาวบ้าน
ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ด้วย

การปฏิบัติต่อองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑. แสดงความเคารพต่อพระบรมฉายาลักษณ์ หรือในกรณีที่พระองค์
เสด็จผ่าน

๒. ยกย่องเชิดชูพระบรมฉายาลักษณ์ไว้ในที่สูง

๓. ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นต่อพระองค์

๔. ไม่ใช้ภาพพระบรมฉายาลักษณ์ ห่อสิ่งของหรือทิ้งขว้างในที่ที่ไม่
เหมาะสม

บทที่ ๔

เพลงชาติและเพลงสรรเสริญพระบารมี

เพลงชาติ

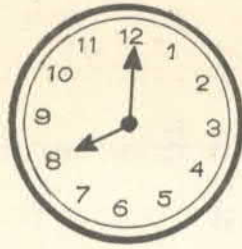
ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย
เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน
อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล
ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี
ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด
เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่
สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี
เถลิงประเทศชาติไทยทวีมีชัย ชโย

เพลงชาติ เป็นเพลงประจำชาติไทยที่ใช้ร้องหรือบรรเลงแทนคนไทยทั้งชาติ
เมื่อมีการบรรเลงเพลงชาติ ทุกคนจะต้องยืนตรงทำความเคารพ สำหรับลูกเสือที่
อยู่ในเครื่องแบบจะสวมนวมหรือไม่สวมก็ตาม ให้ยืนตรงและทำวันทยหัตถ์
เมื่อเพลงจบให้ลดมือลง

โอกาสในการบรรเลงเพลงชาติ

นักเรียนต้องร้องเพลงชาติทุกเช้า ก่อนเข้าห้องเรียน

ทุกวันเวลาแปดนาฬิกา ต้องมีการบรรเลงเพลงชาติ เพื่อชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา

ทุกวันเวลาสิบแปดนาฬิกา ต้องมีการบรรเลงเพลงชาติ เพื่อเชิญธงชาติลงจากยอดเสา

เพลงสรรเสริญพระบารมี

ข้าพระพุทธเจ้า

เอาจมโนและศรัทธา

นบพระภูมิบาลบุญดีแรก

เอกบรมจักริน พระสยามินทร์

พระยศยิ่งยง

เย็นศิระเพราะพระบริบาล

ผลพระคุณ ฐ รักษา

ปวงประชาเป็นสุขศานต์

ขอบันดาล ฐ ประสงค์ใด

จงสฤษดิ์ดังห้วงวรฤทัย

ดุจดวงชัย ชโย

เพลงสรรเสริญพระบารมี คือ เพลงที่ใช้ร้องหรือบรรเลงแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งเป็นที่รวมหัวใจของคนไทยทั้งชาติ

โอกาสในการบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เสด็จมาถึงพิธีและเสด็จกลับ

๒. เมื่อจบพิธีการสำคัญต่าง ๆ

บทที่ ๕

ธง

ธงชาติไทย

ธงชาติ เป็นเครื่องหมายแทนชาติ แสดงให้รู้ถึงความเป็นเชื้อชาติของชนชาติใดชาติหนึ่ง ซึ่งรวมกันเป็นหมู่เป็นคณะ ใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นอิสระภาพ เกียรติ อำนาจ และการคุ้มครองพื้นที่ของแต่ละชาติ ชาติที่เป็นเอกราชเท่านั้น จึงจะมีธงชาติได้

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติไทย

ธงชาติไทย มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน หรือกว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน แบ่งความกว้างออกเป็น ๖ ส่วน เท่าๆ กัน ประกอบด้วย

สีแดง ๒ แถบ ประกอบอยู่ด้านนอกทั้งสองด้าน

สีขาว อยู่ข้างสีแดงถัดเข้ามาด้านใน ข้างละ ๑ แถบ

สีน้ำเงิน อยู่ตรงกลาง แถบเดียว แต่มีความกว้างเท่ากับ ๒ แถบรวมกัน

ความหมายของธงชาติไทย

ธงชาติไทย ประกอบด้วยสี ๓ สี คือ สีแดง สีขาว และสีน้ำเงิน เรียกว่า ธงไตรรงค์

สีแดง หมายถึง ชาติ คือเป็นสีของเลือดซึ่ง
บรรพบุรุษของเราได้เสียสละชีวิตและ
เลือดเนื้อทำการกอบกู้ป้องกันเอกราช
ให้คงอยู่เป็นปึกแผ่นมั่นคงมาจนตราบ
เท่าทุกวันนี้

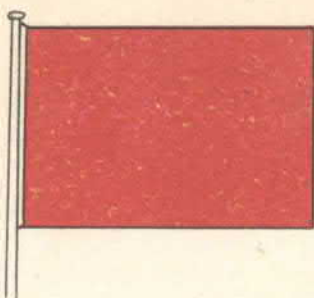
สีขาว หมายถึง ศาสนา คือเป็นสีของความ
บริสุทธิ์ ศาสนาสอนให้ประพฤติปฏิบัติ
เป็นผู้มีจิตใจสะอาดและบริสุทธิ์ ผู้ที่
ประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา
จึงเป็นผู้ที่ทำแต่คุณความดี และดำรง
ชีวิตอย่างมีความสุข

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ คือพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทุกพระองค์ ทรง
เป็นองค์พระประมุขของประเทศ
ทรงเป็นมิ่งขวัญของราษฎร และทรง
เป็นศูนย์รวมน้ำใจของคนไทยทั้งชาติ

ประวัติธงชาติไทย

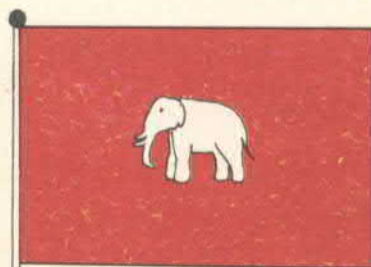
ในสมัยโบราณ เมื่อจัดกองทัพไปทำสงครามจะใช้ธงสีต่าง ๆ เป็นเครื่องหมาย
ประจำกองทัพ ๆ ละสี ต่อมาเมื่อได้มีการติดต่อส่งเรือไปค้าขายต่างประเทศทาง
ตะวันตก เช่น ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรือสินค้าของไทยใช้ธงแดง เป็นเครื่องหมาย

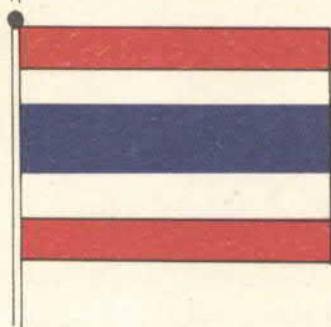
สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ใช้ธงแดง
สำหรับเรือกำปั่นหลวง ซึ่งไปค้าขายที่สิงคโปร์
และมาเก๊า

ต่อมา ได้โปรดให้เปลี่ยนเป็นธงรูปสี่เหลี่ยม
ผืนผ้า พื้นธงสีแดง มีรูปช้างสีขาว (ช้างเผือก)
อยู่ตรงกลาง และมีกงจักรสีขาวล้อมรอบช้าง
ซึ่งพระองค์ทรงให้ใช้เป็นธงประจำเรือหลวง

สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เอากงจักร
สีขาวออก คงให้มีแต่รูปช้างเผือกอยู่กลางธงแดง
อย่างเดียว และให้ถือว่าเป็นธงประจำชาติไทย

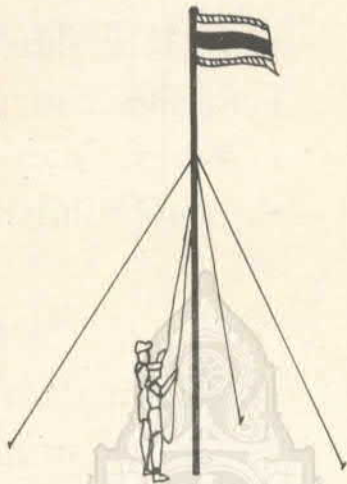
สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๖ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนจาก
ธงชาติเดิม เป็นธงไตรรงค์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐
และใช้เป็นธงชาติไทยตั้งแต่นั้นมาจนถึงทุก
วันนี้

การปฏิบัติต่อธงชาติ

๑. ผู้ที่ชักธงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลง ต้องระวังอย่าให้ธงถูกพื้น
๒. ธงชาติควรพับใส่พานเก็บไว้ในที่อันสมควร
๓. เมื่อธงเก่าต้องเปลี่ยนใหม่ให้สมเกียรติ
๔. ไม่นำธงชาติไปใช้ในที่อันไม่สมควร เช่น เช็ดถูพื้น

๕. ไม่เหยียบย่ำทำลายธงชาติ
๖. ไม่ใช้สีธงชาติทำเป็นเครื่องนุ่งห่ม หรือเครื่องอาภรณ์
๗. ไม่นำสิ่งใด ๆ ไปประดับบนธงชาติ

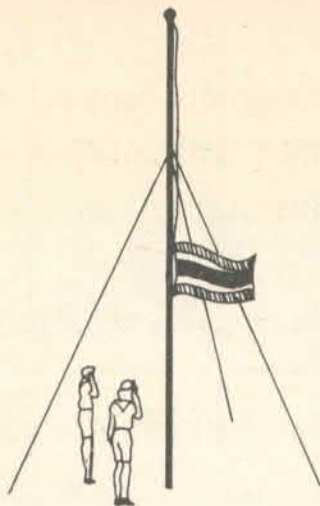
วิธีชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา

๑. ผู้ที่จะชักธงชาติทั้ง ๒ คน ทำความเคารพพร้อมกัน แล้วคนทางขวามือเดินไปข้างหน้า ๒ ก้าว ยืนเท้าชิดแก้มเชือกที่ผูกเสาธง แล้วถอยหลังกลับมาที่เดิม แยกธงเส้นที่จะชักขึ้นไปให้คนทางซ้ายมือถือไว้ สำหรับธงชาติอยู่ที่คนทางขวาระวังอย่าให้เส้นเชือกหย่อน ยืนเตรียมพร้อม

๒. ให้ชักธงขึ้นเมื่อเริ่มร้องหรือบรรเลงเพลงชาติ โดยคนทางซ้ายค่อย ๆ ส่ายเชือกให้ธงขึ้นสู่ยอดเสาช้า ๆ ส่วนคนทางขวา ผ่อนสายเชือกให้ธงค่อย ๆ ขึ้น และคอยคุมให้เชือกตึงเสมอกัน และผู้ชักธงจะต้องกะระยะว่าพอเพลงชาติจบให้ธงถึงยอดเสาพอดี นอกจากนั้นธงที่อยู่ยอดเสาต้องปลิวสะบัด อย่าให้ม้วนติดกับเสา

๓. เสร็จแล้วคนทางขวารวบปลายเชือกเข้าไปผูกที่เสาให้เรียบร้อย
๔. ผู้ชักธงทั้งสองทำความเคารพพร้อมกันอีกครั้ง

การลดธงชาติครึ่งเสา

ให้ชักธงถึงยอดเสาก่อนทุกครั้ง แล้วจึงลดลงมาครึ่งเสา เวลาจะเชิญธงลง ให้ชักธงขึ้นสู่ยอดเสาก่อน แล้วจึงเชิญธงลง

วิธีเชิญธงชาติลง

ผู้ที่เชิญธงชาติลงให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการชักธงชาติขึ้น แต่ในการเชิญธงลง นอกจากจะฟังเสียงเพลงแล้ว อาจใช้สัญญาณนกหวีด หรืออื่นๆ ก็ได้ ที่เหมาะสม เป็นการให้สัญญาณเชิญธงลง

ผู้ที่อยู่ในบริเวณนั้น ขณะชักธงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลง จะต้องหยุดการกระทำใด ๆ ทันทีแล้วยืนตรงจนกว่าการชักธงชาติขึ้นและเชิญธงชาติลงจะเสร็จสิ้น

ธงชาติของประเทศต่าง ๆ

ธงชาติอังกฤษ

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติอังกฤษ

ธงชาติอังกฤษ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นธงสีน้ำเงิน มีรูปกากบาท

ทแยงมุมสีขาวแดง ทับด้วยกากบาทสีแดงขอบขาวตรงกลาง

รูปกากบาทแดงบนพื้นขาว แทนนักบุญเซนต์ยอร์ช แห่งอิงแลนด์

รูปกากบาททแยงมุมสีขาวบนพื้นสีน้ำเงิน แทนนักบุญเซนต์ แอนดรูว์ แห่งสกอตแลนด์

รูปกากบาททแยงมุมสีแดงบนพื้นขาว แทนนักบุญเซนต์แมดริก แห่งไอร์แลนด์

ธงชาติฟิลิปปินส์

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติฟิลิปปินส์

ธงชาติฟิลิปปินส์ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าประกอบด้วยสีน้ำเงินขาว และแดง

สีน้ำเงิน หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์

สีแดง หมายถึง ความกล้าหาญและอดทน

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และสงบ

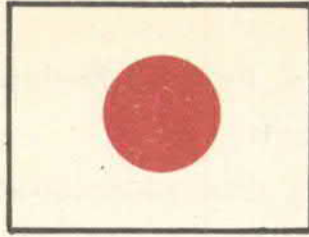
สีขาวที่ปรากฏบนผืนธง หมายถึงความเสมอภาค และภราดรภาพ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่าอยู่ชิดริมซ้าย โดยมีด้านกว้างของธงเป็นฐานของรูปสามเหลี่ยม ส่วนที่เหลือแบ่งออกเป็น ๒ แฉก เท่าๆ กัน แฉกบนสีน้ำเงิน แฉกล่างสีแดง ภายในรูปสามเหลี่ยมมีรูปดวงอาทิตย์เปล่งรัศมี ๘ แฉก และมีดาว ๓ ดวงล้อมรอบ

ดวงอาทิตย์ หมายถึง เสรีภาพและอิสรภาพ

รัศมี ๘ แฉก หมายถึง เขตทั้ง ๘ ของประเทศฟิลิปปินส์

ดาว ๓ ดวงหมายถึง พื้นที่ ๓ ส่วน ซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิประเทศ

ธงชาติญี่ปุ่น

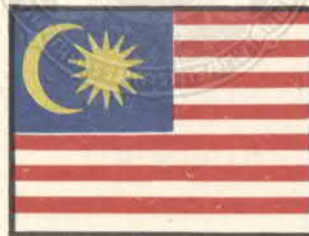
ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นได้ประกาศกำหนดลักษณะและขนาดของธงชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๓ ให้พื้นธงเป็นสีขาว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว ๑๐ ส่วน กว้าง ๗ ส่วน มีวงกลมสีแดง อยู่ตรงกลางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๓ ใน ๕ ของความกว้าง

วงกลมสีแดง หมายถึง ดวงอาทิตย์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่น แสดงถึงความกระตือรือร้น ความแข็งแกร่ง และความเมตตากรุณา

สีขาว หมายถึง ความร่มเย็น ยุติธรรม ความบริสุทธิ์ ความสงบ ความเสมอภาค และความสันโดษ

ธงชาติมาเลเซีย

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียได้รับอิสรภาพเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๖ ธงชาติของประเทศมาเลเซียได้เปลี่ยนแปลงมาจากธงเก่าของมลรัฐมาเลเซีย ในสมัยที่อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ

ธงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีสีแดง ขาว น้ำเงิน และเหลือง ผืนธง ๓ ส่วน เป็นริ้วสีแดงสีขาวสลับกันตามแนวนอน ๑๔ แถบ ซึ่งหมายถึงความเสมอภาคของรัฐทั้ง ๑๓ รัฐ และรัฐบาลกลาง

มุมนางด้านซ้ายเป็นสีน้ำเงิน ขนาด ๑ ใน ๔ ของผืนธง มีพระจันทร์เสี้ยว และดาวสีเหลืองอยู่กลาง

ดาวสีเหลืองมีรัศมี ๑๔ แฉก เป็นสัญลักษณ์พระราชาธิบดี ซึ่งมีอำนาจเหนือรัฐทั้ง ๑๓ และรัฐบาลกลาง

พระจันทร์เสี้ยวสีเหลือง เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลาม

ธงชาติสิงคโปร์

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติสิงคโปร์

ธงชาติสิงคโปร์ มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประกอบด้วยแถบขาว ๒ ส่วนเท่ากัน ด้านบนมีสีแดง มุมบนซ้ายมีพระจันทร์เสี้ยวสีขาวอยู่เคียงกับดาวสีขาว ๕ ดวง เรียงกันเป็นวงกลม

สีแดง หมายถึง ความเสมอภาคของมนุษยชาติ

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ และความดี

พระจันทร์เสี้ยว หมายถึง ความมีอำนาจ

ดาว ๕ ดวง หมายถึง ความสงบ ความก้าวหน้า ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเป็นประชาธิปไตย

ธงชาติอินโดนีเซีย

ลักษณะและส่วนประกอบของธงชาติอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียได้รับอิสรภาพจากประเทศเนเธอร์แลนด์ เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ ธงชาติมีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ประกอบด้วยแถบใหญ่ตามแนวนอน ๒ แถบ มีสีแดงและสีขาว

สีแดง หมายถึง อิสรภาพและความกล้าหาญ

สีขาว หมายถึง ความยุติธรรม และความบริสุทธิ์

ธงลูกเสือประเภทต่าง ๆ

ธงลูกเสือประจำจังหวัด

พื้นเป็นธงไตรรงค์ มีขนาดกว้าง ๔๐ ซม. ยาว ๖๐ ซม. ตรงกลางมีรูปวงกลม พื้นสีเหลือง เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒๗ ซม. มีขอบสีดำ ๒ ขอบซ้อนกัน ขอบนอกกว้าง ๒ ซม. ขอบใน ๑ ซม. ขอบนอกและขอบในห่างกัน ๒ ซม. ตรงกึ่งกลางวงกลมมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติ และนามจังหวัดที่ได้รับพระราชทานเป็นอักษรสีดำอยู่ใต้เครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติ

โอกาสที่จะใช้ธงลูกเสือประจำจังหวัด

เนื่องจากธงลูกเสือประจำจังหวัด เป็นธงที่มีความสำคัญธงหนึ่ง ดังนั้น จึงได้กำหนดการใช้เพื่อความเหมาะสม คือ ในวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

วันที่ ๑ กรกฎาคม ของทุกปี แต่ละจังหวัดจะทำพิธีทบทวนคำปฏิญาณของลูกเสือ และสวนสนามเคารพพระชน และนำธงลูกเสือประจำจังหวัดมาร่วมประกอบพิธีด้วย แต่ไม่ต้องคล้องผ้าคลุมธงเคารพพระชน

วันที่ ๑ กรกฎาคม ของทุกปี จะมีพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนามของลูกเสือถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ถือธงลูกเสือประจำจังหวัดจะคลี่ธงออก และทำความเคารพด้วยท่าธงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คณะลูกเสือจังหวัดได้ร่วมงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ และสวนสนามถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทุกคนต้องยืนตรงทำความเคารพเมื่อธงลูกเสือประจำจังหวัดผ่าน

ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ

พื้นเป็นธงไตรรงค์ ขนาดกว้าง ๕๐ ซม. ยาว ๕๒ ซม. ตรงกึ่งกลางมีตราธรรมจักรสีเหลืองหมายถึงศาสนา ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๓๒ ซม.

ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระราชทานเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ เนื่องในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดค่ายชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๒ ณ พระราชอุทยานสราญรมย์

โอกาสที่จะใช้ธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติ

วันที่ ๑ กรกฎาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ

เมื่อธงประจำคณะลูกเสือแห่งชาติผ่าน ทุกคนต้องยืนตรงทำความเคารพ

ธงคณะลูกเสือโลก

ลักษณะและส่วนประกอบของธงคณะลูกเสือโลก

ธงคณะลูกเสือโลก มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นธงสีม่วง มีรูปเครื่องหมายเฟโลเดอลี สีขาว ที่ ๒ แฉกล่างมีดาว ๕ แฉก อยู่ข้างละดวงล้อมรอบด้วยเชือกผูกเป็นเงื่อนพริกดอยู่ด้านล่าง

ความหมายของธงคณะลูกเสือโลก

ธงคณะลูกเสือโลก เป็นสัญลักษณ์แทนสมาชิกของคณะลูกเสือโลก มีความหมายของธงดังนี้

เครื่องหมายเฟโลเดอลี หมายถึงคำปฏิญาณของลูกเสือ ๓ ข้อ

ดาว ๕ แฉกบนเฟโลเดอลีข้างละดวงนั้น หมายถึง กฎของลูกเสือทั้ง ๑๐ ข้อ

เชือกสีขาวยี่ล้อมรอบและผูกเป็นเงื่อนพริกด หมายถึง ทุกประเทศที่เป็นสมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งมีความผูกพันฉันพี่น้อง ดูกดเงื่อนที่ผูกแน่นเป็นสายสัมพันธ์ แทนการจับมืออย่างมิตรภาพ

พื้นสีม่วง เป็นสีแทนคณะลูกเสือโลก ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกของทวีปต่าง ๆ เมื่อรวมสีกันเข้าแล้วเป็นสีม่วง

บทที่ ๖

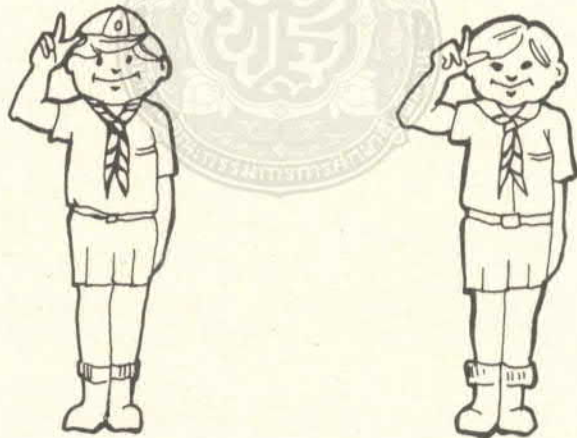
การทำความเคารพของลูกเสือสำรอง

การทำความเคารพ เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นผู้มีมารยาท สุภาพเรียบร้อย และมีระเบียบวินัย

ลักษณะการทำความเคารพ แบ่งออกเป็น ๒ อย่าง คือ

๑. การทำความเคารพเป็นรายบุคคล (วันทยหัตถ์)
๒. การทำความเคารพเป็นหมู่ (แกรนด์ฮาวล์)

การทำความเคารพเป็นรายบุคคล เป็นการแสดงความเคารพเฉพาะตัว โดยยกมือขวาขึ้น ใช้นิ้วหัวแม่มือกดนิ้วนางและนิ้วก้อยไว้ในฝ่ามือ ปล่อยนิ้วชี้และนิ้วกลางเหยียดตรงในลักษณะแยกออกจากกัน แตะนิ้วชี้ที่ขอบหมวกด้านขวา (ถ้าไม่สวมหมวกให้แตะที่หางคิ้วขวา) เสร็จแล้วลดมือลงโดยเร็ว

ความหมายของการทำความเคารพเป็นรายบุคคล

๑. เป็นรหัสหรือเครื่องหมายที่แสดงให้รู้ว่าเป็นการทำความเคารพของลูกเสือสำรองทั่วโลก

๒. นิ้วสองนิ้วเมื่อแสดงความเคารพ หมายถึง หูทั้งสองของหมาป่า ลูกเสือ
สำรอง เรียกว่า ลูกหมาป่า

๓. นิ้วสองนิ้ว เป็นสิ่งที่เตือนให้ระลึกถึงกฎ ๒ ข้อของลูกเสือสำรอง

กฎของลูกเสือสำรอง

- ข้อ ๑ ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่
ข้อ ๒ ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง

โอกาสในการทำความเคารพเป็นรายบุคคล

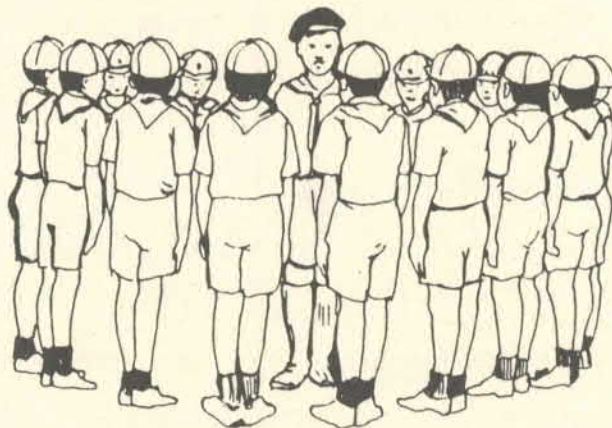
๑. ขณะที่มีการชักธงขึ้น เชิญธงลง หรือเชิญธงผ่าน ได้แก่ ธงชาติ ธง
ลูกเสือประจำจังหวัด ธงชัยเฉลิมพล ธงมหาราช เป็นต้น
๒. เมื่อมีการร้องหรือบรรเลงเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลง
มหาฤกษ์ เพลงมหาชัย เพลงสรรเสริญเสือป่า

๓. ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และ
บุคคลที่ควรเคารพ
๔. ต่อเพื่อนลูกเสือ เมื่อพบกันครั้งแรกในวันหนึ่ง ๆ

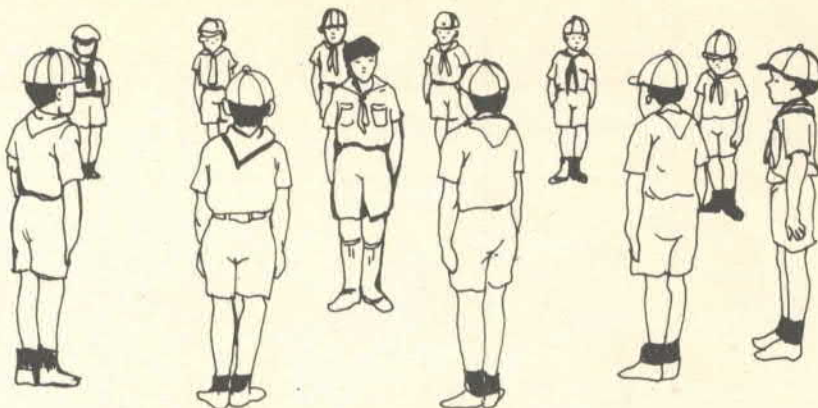

การทำความเคารพเป็นหมู่ คือ การทำแกรนด์ฮาวล์ เป็นการทำความเคารพ
ของลูกเสือพร้อมกันทั้งกอง เวลาจะเปิดหรือปิดการประชุมกอง
ขั้นตอนในการทำแกรนด์ฮาวล์

๑. เมื่อครูเรียก “แพค แพค แพค” พร้อมกับให้สัญญาณแกว่งมือรอบตัว
๓-๔ ครั้ง นักเรียนขานรับพร้อมกันว่า “แพค” แล้ววิ่งมาเข้าแถว
เป็นรูปวงกลมเล็ก ล้อมรอบครูผู้ช่วยอยู่นอกวงกลม

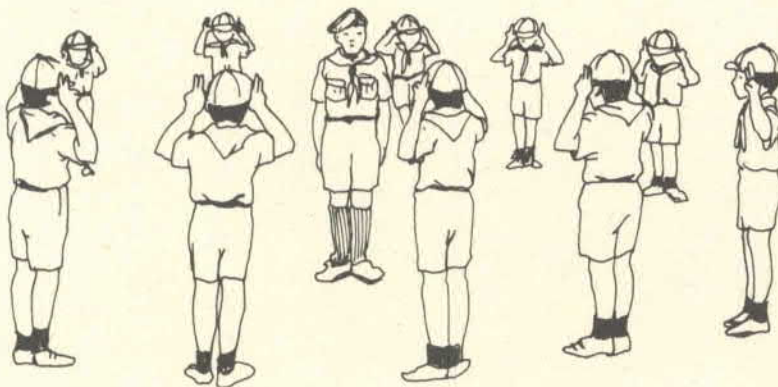
๒. ขยายแถวเป็นวงกลมใหญ่ ห่างกันหนึ่งช่วงแขน

๓. นั่งลงบนส้นเท้า แบะเข้าทั้งสองออกเล็กน้อย แขนทั้งสองเหยียดตรง อยู่ระหว่างเข่า นิ้วชี้และนิ้วกลางแตะพื้น

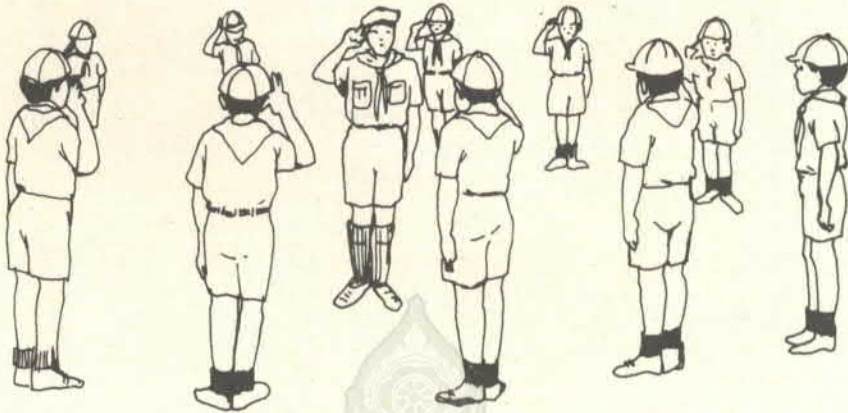

๔. แหงนหน้าขึ้นและร้องพร้อมกันว่า “อา-เอ-ล่า-เรา-จะ-ทำ-ดี-ที่-สุด” แล้วทุกคนกระโดดขึ้นยืนเท้าชิดกัน มือทั้งสองติดไว้เหนือหู นิ้วชี้และนิ้วกลางชิดกัน

๕. หมู่บริการประจำวันหันไปทางซ้าย-ตรง-ขวา ทีละครั้งซ้ำๆ พร้อมทั้งร้องว่า “จงทำดี จงทำดี จงทำดี”

ทุกคนลดมือซ้ายลงแนบลำตัว มือขวาทำวันทยหัตถ์ แล้วร้องพร้อมกันว่า “เราจะทำดี จะทำดี จะทำดี”

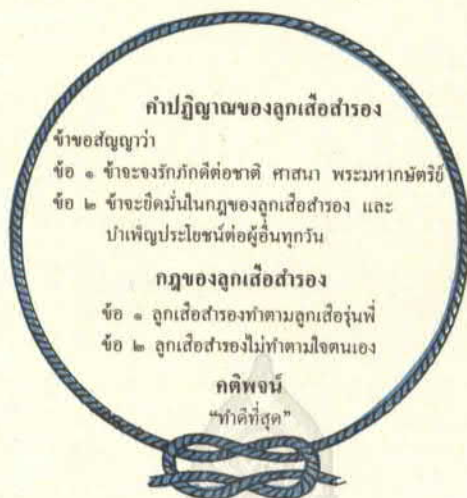

โอกาสทำความเคารพเป็นหมู่

๑. พิธีเปิด-ปิด การประชุมกอง
๒. พิธีเข้าประจำกองลูกเสือสำรอง
๓. พิธีประดับดาวครั้งที่ ๒
๔. พิธีส่งลูกเสือสำรองไปเป็นลูกเสือสามัญ
๕. พิธีการตั้งนายหมู่

บทที่ ๓

คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณของลูกเสือสำรอง

คำปฏิญาณข้อ ๑ “ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์” หมายถึงจะเคารพ ยึดมั่น และเทิดทูนไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเองนับถือด้วยความเคารพสักการะ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น เทิดทูนพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ พร้อมทั้งจะปกป้องคุ้มครองสถาบัน ทั้ง ๓ นี้ โดยยอมเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตตามโอกาสอันพึงกระทำได้

คำปฏิญาณข้อ ๒ “ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน” หมายถึง จะยึดมั่นในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือสำรอง และจะช่วยเหลือผู้อื่นตามโอกาสทุกวัน โดยจะปฏิบัติตามแบบแผนและระเบียบของลูกเสือ ไม่กระทำสิ่งใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อกิจการลูกเสือ และพร้อมที่จะหาโอกาสช่วยเหลือผู้อื่นทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน ทุกวัน

กฎของลูกเสือสำรอง

ข้อ ๑ ลูกเสือสำรองทำตามลูกเสือรุ่นพี่ หมายถึง ลูกเสือรุ่นพี่นั้นได้ผ่านการฝึกอบรมวิชาลูกเสือมาก่อน ย่อมทราบถึงขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบ และการปฏิบัติต่าง ๆ ของลูกเสือเป็นอย่างดี ตลอดจนวิถีทางในการบำเพ็ญประโยชน์ การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย ลูกเสือรุ่นน้องจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดูแบบอย่างที่ดีจากรุ่นพี่ และนำมาปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างเดียวกัน

ข้อ ๒ ลูกเสือสำรองไม่ทำตามใจตนเอง หมายถึง ลูกเสือสำรองจะต้องรู้จักบังคับใจตนเอง มีระเบียบวินัย และไม่กระทำการใด ๆ ในสิ่งที่ตนเองไม่รู้ เพราะอาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ตนเองและกิจการลูกเสือได้

คติพจน์ของลูกเสือสำรอง

คติพจน์ หมายถึง ถ้อยคำ ข้อความ หรือคำพูดที่เป็นหลักหรือแบบอย่างให้ลูกเสือได้ยึดถือปฏิบัติเพื่อตนเองและส่วนรวม โดยทำให้ดีที่สุดเท่าที่ตนเองจะสามารถทำได้ ดังคติพจน์ที่ว่า “**ทำดีที่สุด**”

บทที่ ๘

การสำรวจและการเยือนสถานที่ใกล้เคียง

นักเรียนจะอาศัยอยู่ในท้องถิ่นใด ๆ ก็ตาม ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักท้องถิ่นของตนเองให้ดี โดยเฉพาะสถานที่สำคัญต่าง ๆ ซึ่งทุกคนจำเป็นต้องใช้บริการ นักเรียนจำเป็นจะต้องเข้าใจสภาพการให้บริการของสถานที่นั้น ๆ และสามารถแนะนำบุคคลอื่นให้ใช้บริการได้ด้วย การที่จะรู้จักสถานที่สำคัญ ๆ เหล่านั้น ได้ดีจะต้องใช้วิธีการสำรวจและการเยือนสถานที่ ดังนั้น ก่อนอื่นนักเรียนจะต้องรู้ถึงความหมายและประโยชน์ของการสำรวจและการเยือนเสียก่อน

ความหมาย

การสำรวจ หมายถึง การค้นหาหรือค้นพบ คือสิ่งใดที่ยังไม่พบก็ต้องพยายามค้นหาให้พบ เมื่อพบแล้วต้องศึกษาให้เข้าใจ โดยรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ ไว้เพื่อประโยชน์ในการให้บริการต่อไป

การเยือน หมายถึง การเยี่ยม คือ เมื่อเราค้นหาหรือค้นพบสิ่งใดแล้ว หากเป็นสถานที่ที่เราก็ต้องออกไปเยี่ยมเพื่อศึกษาและรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ

ดังนั้น การสำรวจและการเยือนสถานที่บริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ซึ่งนักเรียนอาศัยอยู่ จำเป็นที่จะต้องตั้งจุดมุ่งหมายให้แน่ชัดว่าต้องการรู้จักสถานที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่ออะไร เช่น

๑. เพื่อที่จะได้ใช้บริการจากสถานที่นั้นได้ถูกต้อง
๒. เพื่อแนะนำผู้อื่นให้ใช้บริการได้

ประโยชน์ของการสำรวจและการเยือนสถานที่

๑. รู้จักใช้ความคิดในการวางแผนและตัดสินใจ
๒. รู้จักสังเกตสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
๓. รู้จักขอความช่วยเหลือ
๔. สามารถช่วยเหลือและแนะนำบุคคลอื่นที่ประสบปัญหาได้
๕. สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สถานที่ที่ควรสำรวจและควรเยือน

เพื่อประโยชน์ของการใช้บริการของสถานที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่เราอาศัยอยู่ และบริเวณใกล้เคียง เราจึงจำเป็นที่จะต้องทำการสำรวจและเยือนสถานที่ดังต่อไปนี้

๑. สถานที่ราชการในท้องถิ่น เช่น โรงเรียน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ที่ทำการสภาตำบล ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โรงพยาบาล ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ศาลากลางจังหวัด ศาล

๒. สถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ น้ำตก

๓. สถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยว

๔. สถานที่บริการอื่น ๆ เช่น ท่าเรือ สถานีจอดรถโดยสาร ท่าอากาศยาน

๕. ที่พักอาศัยบุคคลสำคัญของท้องถิ่น เช่น บ้านพักกำนัน บ้านพักผู้ใหญ่บ้าน บ้านพักแพทย์ประจำตำบล บ้านพักนายอำเภอ จวนผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีการสำรวจและการเยือนสถานที่

ในการออกสำรวจและเยือนสถานที่ ทุกคนจะต้องเตรียมการโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. เดินทางกี่คน ใช้เวลากี่วัน ระยะทางเท่าไร พักค้างคืนหรือไม่ จะเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นและอาหารอย่างไร

๒. มีแผนที่สังเขป

๓. กำหนดหัวข้อที่ต้องการทราบ เช่น ชื่อสถานที่ ความสำคัญของสถานที่ รายละเอียดในการติดต่อขอให้บริการ

เมื่อเตรียมทุกอย่างพร้อมแล้ว ในขณะที่เดินทางไปยังสถานที่นั้น จะต้องคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

๑. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเดินทาง

๒. ความรอบคอบในการเดินทาง เช่น การระวังอันตรายจากสัตว์ร้าย และพืชที่อาจเป็นอันตรายแก่ร่างกาย

๓. ต้องบันทึก สังเกต จำ ลักษณะสถานที่ โดยการสอบถามรายละเอียดจากผู้รู้หรือผู้เป็นเจ้าของสถานที่

การที่นักเรียนจะเก็บรายละเอียดเพื่อประกอบการรายงานผลการสำรวจ และการเยือนสถานที่ โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ถูกต้องสมบูรณ์ นักเรียนอาจเขียนแบบรายงานดังนี้

แบบรายงานการสำรวจและการเยือนสถานที่

ชื่อสถานที่.....ตั้งอยู่ที่ ตรอก/ซอย.....
 ตำบล (แขวง).....อำเภอ (เขต).....จังหวัด.....
 ชื่อผู้รับผิดชอบสถานที่.....โทรศัพท์.....
 ลักษณะของสถานที่.....
 การเดินทางจากจุดที่กำหนดให้ระยะทาง.....กิโลเมตร.....
 อยู่ทิศ.....เดินทางโดย.....
 ใช้เวลาเดินทางประมาณ.....ชั่วโมง.....นาที สถานที่หรือสิ่งที่อยู่ใกล้เคียง
 ก่อนถึง.....
 ความสำคัญของสถานที่ (รายละเอียดในการให้บริการทางใดบ้าง).....

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทที่ ๕

การให้บริการเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉิน

เหตุฉุกเฉินเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยไม่คาดหมายมาก่อน ฉะนั้น ผู้ให้บริการจึงต้องรู้จักวิธีส่งข่าวให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ใหญ่ทราบโดยเร็ว

การส่งข่าว

การส่งข่าว หมายถึง การนำเหตุการณ์จากจุด ๆ หนึ่ง อาจเป็นเรื่องของ อุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติ หรือการเจ็บป่วย ไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ โดยอาศัยวิธีการส่งข่าวเป็นตัวกลางในการติดต่อ

วิธีการส่งข่าว

๑. การบอกเล่า โดยใช้คนเป็นตัวกลาง วิธีการส่งข่าวแบบนี้ต้องเป็นข่าวที่ไม่ยาวมาก เพราะถ้าข่าวยาวอาจเกิดความผิดพลาดได้

๒. การเขียน หมายถึงการเขียนจดหมายติดต่อกันนั่นเอง การส่งข่าวแบบนี้สามารถส่งข่าวได้ยาวมาก และไม่ค่อยเกิดการผิดพลาด เพราะเป็นข่าวจากผู้ส่งถึงผู้รับ แต่มีข้อเสียคือใช้เวลานานพอสมควร

๓. การโทรศัพท์ การส่งข่าวแบบนี้ต้องอาศัยทั้งการบอกเล่า และการเขียนผสมกัน เพื่อให้ข้อความที่ส่งถูกต้องชัดเจน การส่งข่าวโดยการใช้โทรศัพท์นับเป็นการส่งข่าวโดยตรงและรวดเร็วที่สุด

วิธีใช้โทรศัพท์

โทรศัพท์ที่นิยมใช้ในปัจจุบันนี้เป็นแบบตัวเลข คือใช้นิ้วหมุนและแบบใช้นิ้วกด ก่อนนี้ใช้โทรศัพท์ผู้ส่งข่าวควรรู้ส่วนประกอบของโทรศัพท์ว่ามีอะไรบ้าง

แบบใช้นิ้วกด

แบบใช้นิ้วหมุน

ตัวเครื่องโทรศัพท์มี ปากพูด หูฟัง และหน้าปัดตัวเลข ซึ่งผู้ส่งข่าวต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ค้นหา หรือสอบถามหมายเลขโทรศัพท์จากผู้รู้ หรือดูจากสมุดโทรศัพท์
 ๒. ยกหูฟัง “สัญญาณให้หมุน” ซึ่งเป็นจังหวะดังยาวติดต่อกัน ถ้าเป็นโทรศัพท์สาธารณะต้องใช้เหรียญหยอดตามอัตราที่กำหนดไว้ แต่ถ้าเป็นโทรศัพท์ส่วนตัวก็หมุนได้เลย

๓. ใช้นิ้วหมุนหรือกด (แล้วแต่ประเภทของเครื่องโทรศัพท์) บนตัวเลขที่หน้าปัดจนครบหมายเลขรหัสแล้วฟัง “สัญญาณเรียก” ถ้าเครื่องที่เรียกไม่ว่างให้วางสักรู แล้วจึงหมุนใหม่

๔. เมื่อมีผู้รับสายจึงพูดตามข่าวที่เตรียมมา

๕. เสร็จแล้ววางหูให้เรียบร้อย

โทรศัพท์ส่วนตัว

โทรศัพท์สาธารณะ

การให้บริการเกี่ยวกับเหตุฉุกเฉิน

สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุฉุกเฉิน

๑. ความประมาท
๒. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
๓. ขาดความชำนาญ
๔. สิ่งของเครื่องใช้ไม่มั่นคงแข็งแรง
๕. สภาพแวดล้อมไม่ดี
๖. เกิดการเจ็บป่วยโดยกะทันหัน
๗. เกิดภัยธรรมชาติ

ฯลฯ

ถ้าเราอยู่ในเหตุการณ์หรือได้รับการขอร้องให้ช่วยเหลือ ควรทำและปฏิบัติตามลักษณะของสาเหตุต่าง ๆ คือ

๑. เหตุด่วนหรือเหตุร้ายแรง เช่น การทำร้ายร่างกาย ปล้นทรัพย์ อุบัติเหตุ ควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ใกล้ที่สุดทราบ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำรวจ ทหาร ฯลฯ

ตำรวจ หมายเลขโทรศัพท์ ๑๙๑

ทหาร หมายเลขโทรศัพท์ ๑๒๓ (เฉพาะในกรุงเทพมหานคร)

กองปราบปราม กรมตำรวจ หมายเลขโทรศัพท์ ๑๙๕ (เฉพาะในกรุงเทพมหานคร)

๒. เมื่อมีเหตุการณ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุ เช่น ไฟไหม้ ควรแจ้งเทศบาล สุขาภิบาล สถานีดับเพลิง

๓. เหตุฉุกเฉินที่ต้องใช้รถพยาบาลในการนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ควรแจ้งโรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้เคียง

ข้อความที่ควรส่งข่าว

ผู้ส่งข่าวต้องระบับความตื่นเต้น ทำจิตใจให้ปกติ แจ้งเรื่องที่ขอบริการในหัวข้อต่อไปนี้

๑. อะไรคือเหตุที่เกิดขึ้น เช่น รถชนกันมีคนบาดเจ็บ หรือเกิดเหตุคนทำร้ายร่างกาย เป็นต้น

๒. เหตุเกิดขึ้นที่ไหน ถนนหนทางเป็นอย่างไร
 ๓. แจ้งถึงวิธีขอความช่วยเหลือ เช่น ขอให้เตรียมอุปกรณ์ใดไปบ้างที่จำเป็น
 ๔. แจ้งว่าผู้พูดคือใครและกำลังโทรศัพท์จากที่ไหน
- ข้อควรคำนึงในการส่งข่าว โดยการโทรศัพท์ คือ การพูดให้ช้าๆ ชัดเจน

คุณสมบัติของผู้ส่งข่าวที่ดี

๑. เป็นคนช่างสังเกต
๒. มีความจำดี
๓. ย่อความได้ดีและชัดเจน

บทที่ ๑๐

การสำรวจทักษะทางลูกเสือ

การสำรวจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นในการศึกษากันคว้า เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รับประสบการณ์และมีทักษะในการดำรงชีวิตต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งจะต้องผจญภัยความร่อนหนาว และภัยอันตรายต่างๆ เช่น การสร้างเพิงที่พักอาศัย การศึกษาชีวิตสัตว์ พืช ตามธรรมชาติ การรู้จักแสวงหาอาหารจากสัตว์และพืช ตลอดจนการรู้จักติดตาม หลบหลีกภัยจากศัตรูอันเป็นบทเรียนที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต

ประโยชน์ของการสำรวจ

๑. รู้จักใช้ความคิดในการวางแผนและตัดสินใจ
๒. ทำให้รู้จักสังเกตจดจำในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
๓. ทำให้รู้จักป้องกันและช่วยเหลือตนเองจากภัยต่าง ๆ
๔. สามารถช่วยเหลือแนะนำบุคคลอื่นที่ประสบปัญหาได้
๕. นำประสบการณ์และทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ลักษณะของการสำรวจ

การที่นักเรียนจะคิดทำอะไรก็ตาม ไม่ควรจะต้องตัดสินใจทำโดยขาดความคิดที่ดี การตัดสินใจทำอะไรลงไปโดยขาดการไตร่ตรองหรือไม่ปรึกษาขอความเห็นชอบจากเพื่อนภายในหมู่ ตลอดจนครูอาจารย์หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในเรื่องบางอย่าง อาจก่อให้เกิดผลเสียหายได้ ฉะนั้นนักเรียนจะต้องรู้จักทำงานอย่างมีเหตุผล และมีระเบียบแบบแผน โดยการกำหนดแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร ทำร่วมกับใคร เหล่านี้เป็นต้น การสำรวจมีหลายอย่างด้วยกัน เช่น

การสำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส

ในสถานการณ์บางอย่าง นักเรียนไม่สามารถที่จะมองเห็นสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในความมืดรอบตัวได้ แต่สภาพสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นอาจจะบอกให้เราทราบได้ด้วยการสัมผัสจากประสาทสัมผัสในสิ่งที่เราได้เคยพบเคยเห็น หรือสัมผัสมาก่อน และบอกได้ทันทีว่าสิ่งนั้นคืออะไร

การสำรวจด้วยวิธีการฝึกทางทักษะ

การทำงานบางสิ่งบางอย่างจำเป็นต้องอาศัยความชำนาญจากประสบการณ์มาก่อน จึงจะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย ในวิชาลูกเสือการเรียนด้วยการปฏิบัติเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องฝึกให้เกิดความชำนาญในเรื่องต่อไปนี้

๑. เชือก-เงื่อน เรื่องการใช้เชือกและการผูกเงื่อน ในวิชาลูกเสือถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญมาก ปัจจุบันถึงแม้ว่าวิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปมากเพียงใดก็ตาม เชือกก็ยังคงมีความจำเป็นในการนำมาใช้ผูกมัดสิ่งของต่าง ๆ โดยเฉพาะลูกเสือแล้วการใช้เชือกผูกเงื่อนต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากในการเดินทางไกลไปอยู่ค่ายพักแรม และสามารถนำไปใช้เมื่อมีความจำเป็นได้ เช่น ใช้ช่วยคนตกน้ำ ผูกถังตกน้ำ ผูกเปล ผูกหามุง ต่อเชือก ล่ามสัตว์ เป็นต้น ดังนั้นนักเรียนควรฝึกหัดการใช้เชือก การผูกเงื่อนให้ชำนาญหลาย ๆ วิธี

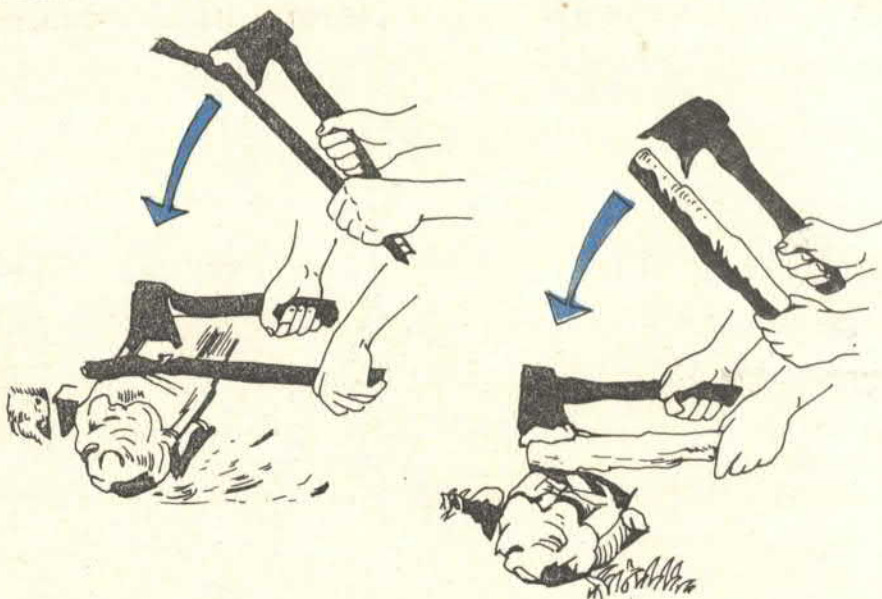
๒. การใช้มีดใช้ขวาน การใช้มีดใช้ขวานในทักษะทางลูกเสือ นั้น มีดและขวานเป็นอุปกรณ์หนักและเป็นของมีคมซึ่งเป็นอันตรายอันอาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ถ้าหากผู้ใช้ใช้ไม่เป็นหรือขาดความระมัดระวัง อาจพลาดพลั้งทำให้เกิดบาดเจ็บร้ายแรง หรือถึงแก่ชีวิตได้ ทั้งผู้ใช้และบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้น นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการใช้มีดใช้ขวานที่ถูกวิธีและฝึกปฏิบัติให้ชำนาญจนเกิดเป็นนิสัย เช่น

การใช้มีด มีดมีหลายประเภทตามลักษณะของการใช้งาน เช่น มีดพร้า มีดดาบใหญ่ มีดทำกรั่ว มีดพก เป็นต้น เวลาใช้ของมีคมเหล่านี้ไม่ควรเอามาแกว่ง หยอกล้อกัน การใช้จะต้องจับที่ด้ามถือให้มั่น ให้คมมีดไปสัมผัสกับวัสดุสิ่งของที่ต้องการตัด และระมัดระวังอย่าให้คมมีดไปถูกกับก้อนหินหรือเหล็ก เพราะจะทำให้คมมีดบิ่นได้

การเก็บรักษามีด เมื่อใช้แล้วควรล้างเช็ดถูให้แห้งสะอาด แล้วชะโลมด้วยน้ำมันเก็บไว้ในที่มืดชื้น

การใช้ขวาน ขวานมีหลายประเภทเช่นเดียวกับมีด ซึ่งสร้างขึ้นให้เหมาะสมกับประเภทของการใช้งาน เช่น ขวานโค่นต้นไม้ ขวานตัดไม้ และขวานสำหรับผ่าฟืน เป็นต้น การใช้ขวานจะต้องจับที่ด้ามขวาน ซึ่งทำด้วยไม้ให้กระชับด้วยมือทั้งสองให้เหมาะสมกับประเภทของขวานในการใช้งานนั้น การเหวี่ยงขวานนั้นจะต้องระมัดระวังไม่ให้บุคคลอื่นเข้ามาใกล้ เพราะขวานอาจจะหลุดมือทำให้เกิดอันตรายได้ เมื่อใช้เสร็จแล้วควรทำความสะอาดและเก็บรักษาไว้เช่นเดียวกับมีด

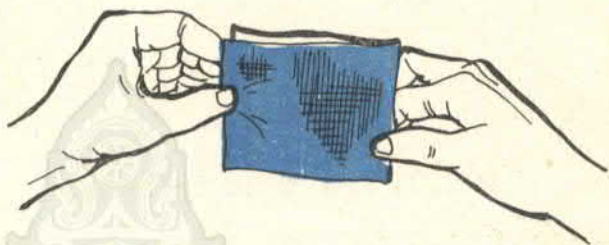

๓. การปฐมพยาบาล เป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนจะต้องให้ความสนใจและฝึกหาความชำนาญเกี่ยวกับวิธีการปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยๆ จากการพลัดตกหกล้ม เข้าถลอก ถูกของมีคมบาด ของแหลมทิ่มตำ ถูกสัตว์หรือแมลงกัด-ต่อย อย่างถูกวิธี เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับบาดเจ็บนั้นให้บรรเทาความเจ็บปวดได้

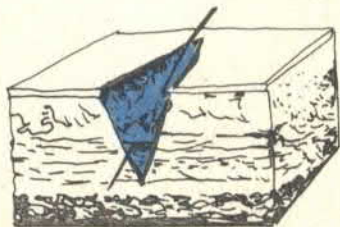
เข้าถลอก ขั้นแรกต้องทำความสะอาดบริเวณบาดแผลด้วยแอลกอฮอล์หรือยาล้างแผลเสียก่อน แล้วใส่ยาแดง ถ้าเป็นแผลใหญ่กว้าง ให้ใช้สำลีหรือผ้าพันแผลทับแล้วพันแผลไว้ ถ้ามีเลือดไหลออกมาต้องนำส่งแพทย์ทันที

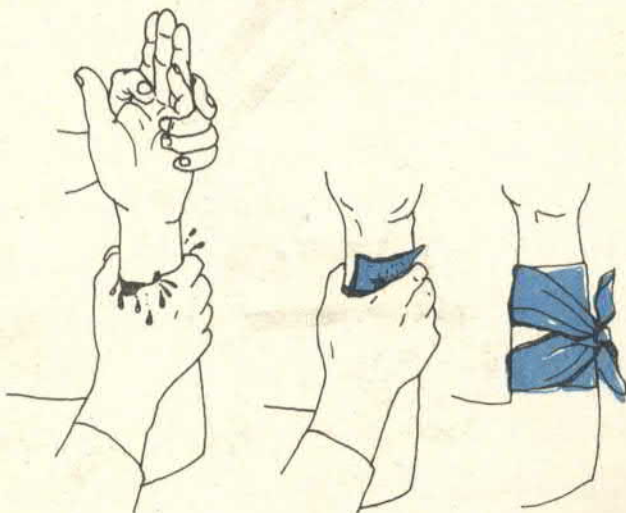
ลักษณะบาดแผล

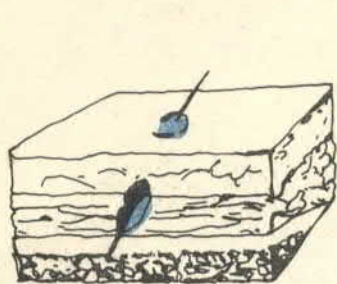
ถูกของมีคมบาด ขั้นแรกต้องห้ามเลือดที่ไหลออกให้หยุดเสียก่อน โดยใช้สำลีหรือผ้าพันแผลพันซ้อนกันให้หนา กดทับลงบนแผล เมื่อเห็นว่าเลือดหยุดไหลแล้ว จึงทำความสะอาดแผลด้วยแอลกอฮอล์หรือยาล้างแผล พยายามอย่าให้ถูกน้ำ เสร็จแล้วใช้ยาแดงทาบริเวณรอบบาดแผลและใช้ผ้าพันแผลพันซ้อนกันทับไว้บนบาดแผล โดยใช้ผ้าขึงปิดแผลกดทับ หรือใช้ผ้าพันแผลพัน

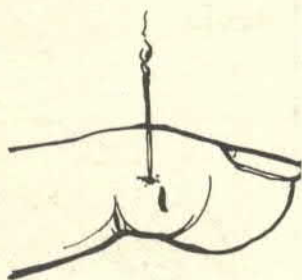
ลักษณะบาดแผล

ของแหลมทิ่ม-ตำ การช่วยเหลือขั้นแรกต้องพยายามเอาสิ่งนั้นหนามหรือของที่ทิ่ม-ตำที่ติดอยู่ออกมาให้หมดเสียก่อน โดยใช้มือดิ่งหรือคีมคีบเล็ก ๆ ดิ่งออกมา แล้วบีบบริเวณรอบ ๆ แผลให้เลือดไหลออกมาให้มาก เพื่อจะได้นำเอาสิ่งสกปรกที่ติดอยู่ออกมาด้วย แล้วทำความสะอาดบริเวณบาดแผลด้วยแอลกอฮอล์หรือยาล้างแผล เสร็จแล้วใช้สำลีชุบยาแดงทาบาง ๆ ที่แผลและบริเวณรอบ ๆ ปากแผล

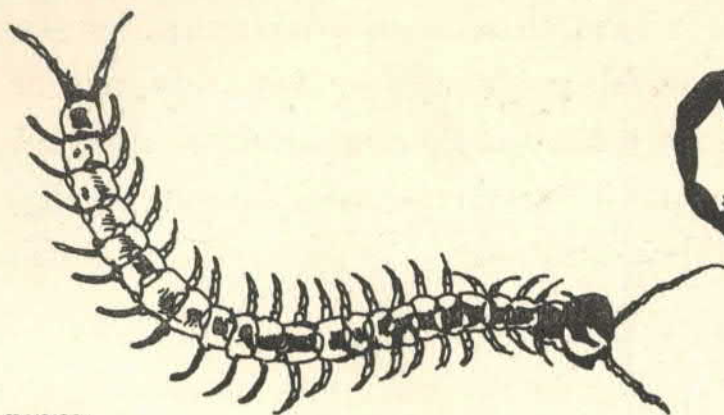

ลักษณะบาดแผล

สัตว์หรือแมลงกัด-ต่อย สัตว์ที่เราเลี้ยงไว้ในบ้านจำพวกแมว สุนัข บางครั้งมันอาจจะกัดทำร้ายเจ้าของหรือบุคคลแปลกหน้าที่ไม่คุ้นเคยได้ วิธีปฐมพยาบาลขั้นแรกจะต้องแน่ใจว่าสัตว์นั้นไม่มีอาการของโรคกลัวน้ำ การทำบาดแผลที่ถูกกัดจะต้องบีบให้เลือดไหลออกมาให้มากเพื่อจะได้ให้น้ำลายหรือเชื้อโรคที่ติดอยู่ในบาดแผลออกมาให้หมด แล้วล้างแผลด้วยน้ำสะอาด ฟอกสบู่หลายๆ ครั้ง แล้วเช็ดแผลให้แห้ง ใช้สำลีชุบน้ำทิงเจอร์ไอโอดีนทาบริเวณบาดแผลให้ทั่ว แล้วใช้ผ้าพันแผลพันไว้ ถ้าหากสงสัยว่าสัตว์นั้นมีเชื้อโรคกลัวน้ำอยู่ให้รีบพาไปหาแพทย์

แมลงกัดต่อย แมลงบางชนิดมีพิษเมื่อกัดหรือต่อยแล้ว จะทำให้เกิดอาการเจ็บปวดและบวมตรงบริเวณที่ถูกกัดหรือต่อยนั้น เช่น ตะขาบ แมลงป่อง แมงมุม ผึ้ง ต่อ แตน และแมลงภู่ การปฐมพยาบาลขั้นแรกให้กดหรือบีบที่ปากแผลเอาเหล็กในและน้ำพิษออกมาให้หมดเสียก่อน การเอาเหล็กในออกอาจใช้ที่คืบปากเล็ก ๆ ดิ่งออกมา หรือกุญแจที่มีรูกดทับบนปากแผล เพื่อให้เหล็กในไหลออกมาแล้วคีบออก ใช้สำลีชุบแอมโมเนียหรือใช้ขี้ผึ้งสเตอรอยด์ทาแผล

ตะขาบ

แมลงป่อง

แมงมุม

ผึ้ง

ต่อ

การสำรวจโดยการปฏิบัติจริง

การสำรวจทักษะทางลูกเสือ นั้น ถ้าจะให้เกิดทักษะหรือประสบการณ์ที่แท้จริงแล้ว นักเรียนจะต้องปฏิบัติด้วยตนเองจึงจะทำให้เกิดความสุขสนานเพลิดเพลินกับบทเรียน และได้ความรู้ที่แม่นยำ สามารถนำไปปรับให้เข้ากับชีวิตประจำวันได้ เช่น การเดินทางไกลและการสะกดรอยของลูกเสือ

การเดินทางไกลนอกจากจะฝึกความอดทนแล้ว ยังสอนให้นักเรียนได้รู้จักศึกษาภูมิประเทศและธรรมชาติในเส้นทางที่เดินผ่านไปตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดหมายปลายทางว่าได้พบเห็นอะไรบางอย่างที่น่าสนใจ เช่น สถานที่สำคัญ พืช สัตว์ สะพาน กลอง ห้วย หนอง บึงต่างๆ

การเดินสะกดรอยในทางลูกเสือต้องการฝึกให้รู้จักเป็นคนช่างสังเกต ค้นหาสิ่งที่ได้กำหนดไว้ในเส้นทางหรือจุดต่างๆ ที่กำหนดให้ผ่านไป เช่น กระดาสีที่ตัดเป็นชั้นเล็ก ๆ ไร่ไถตามเส้นทาง เครื่องหมายต่างๆ ที่ได้ทำไว้ทดสอบในการสะกดรอย หรือสิ่งที่ผิดไปจากธรรมชาติ

บทที่ ๑๑

ทิศ

โดยทั่วไปแล้วทิศแบ่งออกเป็น ๘ ทิศ แต่ลูกเสือสำรองมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักทิศเพียง ๔ ทิศ และรู้จักวิธีหาทิศทั้ง ๔ ได้อย่างถูกต้อง เช่น ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก

เราสามารถศึกษาวิธีหาทิศจากการสังเกตธรรมชาติรอบ ๆ ตัวเรา และโดยการใช้เข็มทิศ

วิธีหาทิศโดยสังเกตธรรมชาติ

๑. จากดวงอาทิตย์ เมื่อดวงอาทิตย์ขึ้นในเวลาเช้า ทิศที่ดวงอาทิตย์ขึ้นนี้เรียกว่าทิศตะวันออก และดวงอาทิตย์จะตกทางทิศตรงข้าม เรียกว่าทิศตะวันตก และถ้าหันหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วกางแขนออก ทางขวามือจะเป็นทิศใต้ และทางซ้ายมือจะเป็นทิศเหนือ

๒. จากต้นไม้ใหญ่ เมื่อดวงอาทิตย์ตกกลับฟ้าไปแล้ว จะหาทิศได้โดยใช้ฝ่ามือไปจับคูรอบ ๆ ต้นไม้ใหญ่ ด้านใดที่ยื่นอยู่แสดงว่าด้านนั้นเป็นทิศตะวันตก และด้านตรงข้ามก็จะเป็นทิศตะวันออก เมื่อหันหน้าไปทางทิศตะวันตกแล้วจากนั้นก็กางแขนทั้งสองออก มือซ้ายจะชี้ทางทิศใต้ และมือขวาก็จะชี้ทางทิศเหนือ

๓. จากโบสถ์ ตามธรรมดาโบสถ์วัดต่าง ๆ โดยทั่วไปแล้วพระประธานจะหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเสมอ เมื่อทราบทิศตะวันออกแล้ว การหาทิศต่าง ๆ ก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ ๑ และข้อ ๒

๔. จากหลุมฝังศพ ศีรษะของศพจะหันไปทางทิศตะวันตก

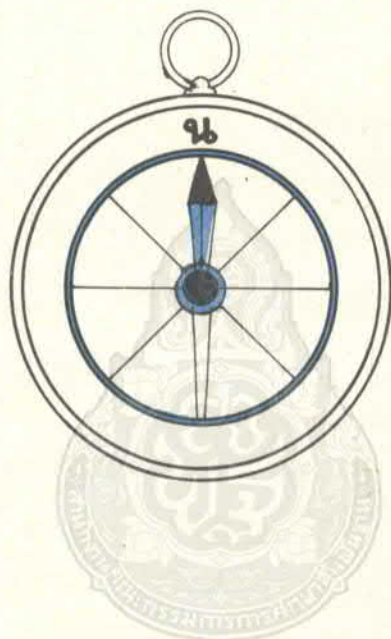
๕. จากแม่น้ำ ในแต่ละภูมิภาคประเทศ ผู้ที่อาศัยอยู่ย่อมทราบดีว่าแม่น้ำในถิ่นของตนไหลจากทิศใดไปสู่ทิศใด

๖. จากดวงจันทร์ เวลาข้างขึ้นให้สังเกตเห็นว่าด้านแหว่งของดวงจันทร์เป็นทิศตะวันออก แต่เวลาข้างแรมด้านแหว่งของดวงจันทร์จะเป็นทิศตะวันตก

๗. จากดาวเหนือ ในเวลากลางคืนถ้าสังเกตเห็นดาวเหนือ แสดงว่าทิศนั้นเป็นทิศเหนือ ด้านหลังจะเป็นทิศใต้ ทางขวามือเป็นทิศตะวันออก และทางซ้ายมือจะเป็นทิศตะวันตก

วิธีหาทิศโดยใช้เข็มทิศ

เข็มทิศปลายลูกศรจะชี้ไปทางทิศเหนือเสมอ ทางหลักภูมิศาสตร์สามารถใช้เข็มทิศเป็นเครื่องประกอบการเดินทางของนักเดินเรือ นักสำรวจป่า นักผจญภัย ฯลฯ โดยการวางเข็มทิศบนพื้นราบให้ถูกต้องก่อนจะอ่านทิศ ปลายลูกศรจะชี้ไปทางทิศเหนือด้านตรงข้ามจะเป็นทิศใต้ จากนั้นหันหน้าไปสู่ทิศเหนือ ทางแขนทั้งสองข้างออก ทางขวามือ จะเป็นทิศตะวันออก และทางซ้ายมือจะเป็นทิศตะวันตก

บทที่ ๑๒

ธรรมชาติศึกษา

สภาพธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา

เมื่ออยู่ที่บ้าน นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว พ่อแม่ พี่น้อง รวมทั้งญาติทุกคนจะอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน สิ่งของต่าง ๆ ภายในบ้านที่มองเห็นจะเป็นอาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เสื้อผ้า คน สัตว์ และพืชต่าง ๆ มากมาย ถ้าไปโรงเรียนก็จะพบครู พบกับเพื่อนนักเรียนจำนวนมาก เราจะได้รับความรู้วิชาการต่าง ๆ จากคำแนะนำสั่งสอนของครู และได้มีโอกาสเดินทางไปต่างจังหวัด เพื่อท่องเที่ยวหรือทัศนศึกษา นักเรียนจะได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสภาพทางธรรมชาติมากขึ้น เช่น ทุ่งนา ป่า ภูเขา แม่น้ำ ทะเล ฯลฯ รวมทั้งพืชและสัตว์นานาชนิด นอกจากนี้ สิ่งหนึ่งที่เรามองไม่เห็นแต่อยู่ใกล้ตัวเรามากที่สุด สิ่งนั้นคืออากาศที่เราหายใจ เพื่อการดำรงชีวิต สำหรับคน สัตว์ และพืช สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนี้เป็นสภาพธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา

ธรรมชาติ

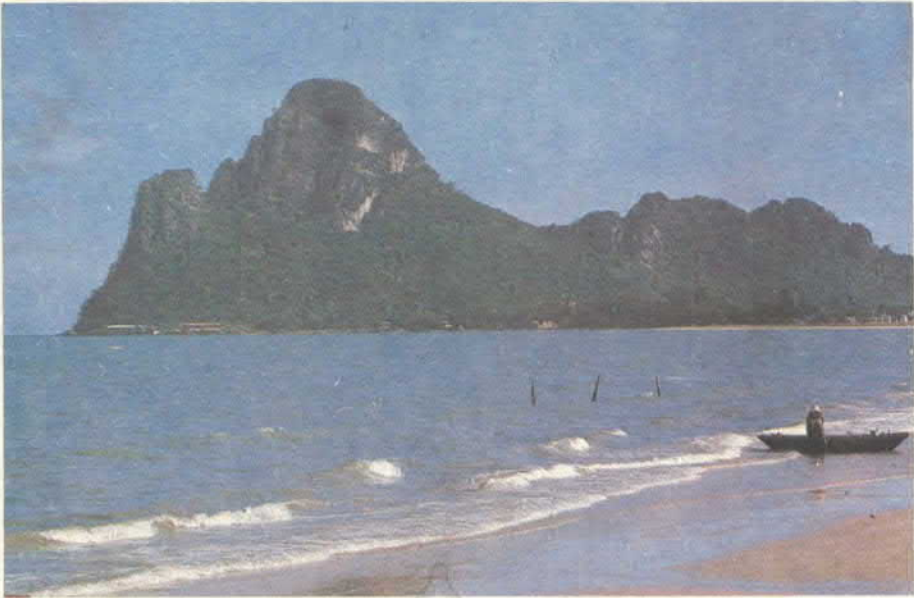
สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จะเป็นทุ่งนา ป่าเขา ชายทะเล และท้องฟ้า จะมีลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

ธรรมชาติทุ่งนา ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นดินที่ราบลุ่ม มีน้ำท่วมถึงอยู่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น แม่น้ำลำคลองต่าง ๆ เพื่อใช้น้ำในการเพาะปลูกข้าว และพืชอื่นๆ ในฤดูฝน ซึ่งเป็นฤดูทำนา จะเห็นต้นข้าวมีใบสีเขียว น้ำท่วมผืนนาตลอด เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยวข้าว จะมองดูท้องนาเป็นสีเหลือง ถ้าไม่ใช่ฤดูทำนา ผืนนาจะไม่มีต้นพืช แต่เราจะเห็นสัตว์เลี้ยงใช้งาน เช่น วัว ควาย เป็นต้น ทุ่งนาบางแห่งอาจจะมีต้นไม้ขึ้นอยู่บ้าง ในสภาพทุ่งนาในฤดูน้ำท่วมจะมองดูสวยงามตามธรรมชาติ แต่ถ้าน้ำท่วมมากต้นข้าวจมอยู่ใต้น้ำ เราจะมองเห็นผืนน้ำกว้างใหญ่เหมือนทะเล

ธรรมชาติป่าเขา ส่วนมากพื้นที่ป่าจะอยู่ใกล้บริเวณภูเขา เราจึงเรียกป่าเขา สภาพป่าเช่นนี้จะมีพืชและป่าไม้จำนวนมาก อากาศจะหนาวเย็น ป่าบางแห่งมีต้นไม้ปกคลุมมากจะเป็นป่าดิบ ป่าบางแห่งที่มีต้นไม้จำนวนน้อยจะเป็นป่าโปร่ง ป่าบางแห่งจะไม่มีต้นไม้เลยเพราะถูกโค่นทำลาย ในป่าที่มีต้นไม้มากจะเป็นที่อยู่อาศัยของพวกสัตว์ป่า เช่น ช้าง เสือ กวาง ลิง ชะนี ฯลฯ ส่วนสภาพของภูเขาจะมีลักษณะเป็นเขาสูง ต่ำหรือติดกันเป็นผืน มีป่าไม้ โดยทั่วไปภูเขาสูงจะเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำ บางแห่งจะมีน้ำตก ซึ่งเป็นต้นน้ำทำให้เกิดแม่น้ำสายต่าง ๆ โดยธรรมชาติ

ธรรมชาติชายทะเล ที่เราเห็นส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่หาดทราย แนวยาวเว้าแหว่ง ตามธรรมชาติ บางแห่งจะมีโขดหินน้อยใหญ่สวยงาม มีต้นมะพร้าว ต้นสน โดยทั่วไปน้ำทะเลจะซัดเข้าหาฝั่งตามกำลังของลม ตามชายหาดจะมีสัตว์ทะเลที่พบมาก เช่น หอยต่างๆ ปู ปลา ฯลฯ โดยทั่วไปอากาศตามชายทะเลจะบริสุทธิ์ คนที่อยู่ห่างจากทะเลจะไปเที่ยวพักผ่อนตากอากาศ โดยเฉพาะในฤดูร้อน จะมีคนไปเที่ยวชายทะเลกันมาก

ธรรมชาติท้องฟ้าโดยทั่วไป จะมีสภาพที่มองเห็นกว้างไกลมาก ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เรามองเห็นทุกวันเป็นประจำคือ กลางวัน และกลางคืน ในเวลากลางวันตอนเช้าดวงอาทิตย์จะขึ้นทางทิศตะวันออก ส่องแสงมายังโลก เพื่อให้ความอบอุ่นและความร้อนทำให้มีสิ่งมีชีวิต เรามองเห็นสิ่งต่าง ๆ ในท้องฟ้าตอนกลางวัน เช่น นกที่บินไปมา เมฆที่ลอยผ่านดูขาวสะอาด บางครั้งเมฆที่ลอยผ่านจะมืดครึ้ม และลมแรง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดฝนตกได้

ถ้าเป็นเวลากลางคืนข้างแรม ท้องฟ้าจะมีดาวเราจะมองเห็นดาวต่าง ๆ ในท้องฟ้ามากมาย มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ดาวเหนือ ดาวจระเข้ ดาวลูกไก่ เป็นต้น ถ้าเป็นเวลากลางคืนดวงจันทร์จะสว่างสวยงามมาก บางครั้งธรรมชาติในท้องฟ้าเกิดเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดลมพายุ เกิดฝน เกิดฟ้าผ่า ฯลฯ

สภาพดินฟ้าอากาศตามฤดูกาล

โดยธรรมชาติสภาพดินฟ้าอากาศ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางครั้งจะมีสภาพปรากฏการณ์ที่รุนแรงทำความเสียหายต่ออาคารบ้านเรือนที่อยู่อาศัย หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ รวมทั้งชีวิตของคนและสัตว์ ปรากฏการณ์ที่รุนแรงได้แก่ ลมพายุ น้ำท่วม ฟ้าผ่า เป็นต้น

ในประเทศไทย มีสภาพดินฟ้าอากาศตามฤดูกาล แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน จะเริ่มต้นประมาณเดือนมีนาคม อากาศโดยทั่วไปจะร้อน การที่เกิดอากาศร้อนเพราะดวงอาทิตย์ส่องตรงบริเวณประเทศไทย อากาศจึงร้อนมาก โดยเฉพาะในเดือนเมษายน สภาพทั่วไปของพื้นดินจะขาดน้ำ พืชจะไม่เจริญเติบโตเท่าที่ควร สัตว์ที่อาศัยในท้องนาจะมีน้อยลง พื้นดินในบางแห่งจะแห้งแล้งมาก ไม่มีสัตว์และพืชอยู่ได้เลย คนจะไปเที่ยวตามชายทะเลกันมากเพื่อพักผ่อนและตากอากาศ

ฤดูฝน จะเริ่มต้นประมาณเดือนพฤษภาคม ดวงอาทิตย์จะอยู่สูงไปทางเหนือ ทำให้มีลมพัดเข้าทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ นำเอาไอน้ำจากทะเลมากระทบความเย็นเกิดเป็นฝน เมื่อฝนตก จะทำให้พื้นดินได้รับน้ำชุ่มฉ่ำ สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายจะเริ่มเติบโต ชาวนาจะเริ่มไถนา พืชจะเจริญงอกงาม สัตว์ต่าง ๆ จะขึ้นสู่พื้นดินเพื่อแพร่พันธุ์และหากิน ปีใดฝนตกพอประมาณ ชาวนาจะได้ข้าวมาก แต่ถ้าปีใดฝนตกชุกมากน้ำท่วมพื้นนา ชาวนาจะไม่ได้ข้าวเลย ตรงกันข้ามกับชาวเมือง

ที่ไม่ได้ทำาจะไม่ชอบฝน สิ่งที่เปลี่ยนแปลงมากได้แก่พืชต่าง ๆ จะผลิดอกแตกกิ่งก้านและใบดูเขียวช่อมสวยงามน่าดู

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณเดือนพฤศจิกายน ดวงอาทิตย์ส่องตรงบริเวณมหาสมุทรอินเดีย อากาศร้อนจะลอยสูงขึ้น ลมหนาวจากประเทศจีนจะพัดผ่านประเทศไทย ทำให้อากาศหนาวเย็น ทางเหนืออากาศจะหนาวเย็นมากกว่าทางใต้ ฤดูหนาวกลางวันจะสั้นกว่ากลางคืน สภาพตามธรรมชาติดูไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก นอกจากคนที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศจะรู้สึกหนาวมาก และจะต้องใช้เสื้อกันหนาว

การรักษาธรรมชาติให้คงสภาพเดิม

สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ และสัตว์ นับเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญยิ่ง สิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับชีวิต ความเป็นอยู่ และสภาพทางเศรษฐกิจของคนในประเทศเป็นอย่างมาก ถ้าเราไม่รู้จักรักษาและสงวนรักษาแล้ว ก็ย่อมจะเสื่อมและหมดไป นักเรียนควรรู้การใช้และการรักษาให้คงสภาพเดิมไว้

ดิน มีประโยชน์มาก เราปลูกสร้างที่อยู่อาศัย บนพื้นดินเราใช้เพาะปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ดังนั้นการใช้ดินจึงต้องรู้จักใช้และสงวนดิน ดังนี้

๑. ใส่ปุ๋ยในดินที่ทำการเพาะปลูก
๒. ปลูกพืชคลุมดิน
๓. ปลูกพืชหมุนเวียน

น้ำ น้ำมีประโยชน์มาก เรานำน้ำมาดื่ม และใช้สอยอย่างอื่น ๆ อีก เช่น ใช้ชำระร่างกายของเรา ใช้รดต้นไม้ และใช้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งเรานำพืชและสัตว์มาเป็นอาหาร และใช้ประโยชน์อย่างอื่น ๆ อีกมาก ดังนั้น เราต้องรู้จักใช้น้ำและสงวนรักษาน้ำ ดังนี้

๑. รักษาแหล่งน้ำในแม่น้ำลำคลองให้สะอาด ไม่ทิ้งสิ่งของสกปรกลงในแม่น้ำ
๒. ในที่แห้งแล้งควรขุดสระและอ่างเก็บน้ำไว้ใช้
๓. ช่วยกันรักษาป่าไม้ อย่าทำลายป่า เพราะป่าไม้ทำใหพื้นดินชุ่มชื้น ป้องกันน้ำท่วม

ป่าไม้ มีประโยชน์ต่อเรามาก ช่วยใหฝนตกเกิดความชุ่มชื้น ป้องกันน้ำท่วม ใช้สำหรับก่อสร้างบ้านเรือน ทำเครื่องใช้ต่าง ๆ เราต้องรู้จักสงวนป่า คือ

๑. ไม่ลอบตัดไม้ทำลายป่า
๒. ช่วยปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้น
๓. ช่วยระวังไม่ให้เกิดไฟไหม้ป่า

สัตว์น้ำ มี ๒ ประเภท ได้แก่ สัตว์น้ำจืด และสัตว์น้ำเค็ม

สัตว์น้ำจืด คือ สัตว์ที่อาศัยอยู่ตามแม่น้ำลำคลอง เช่น ปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอ กุ้ง หอย เต่า ฯลฯ

สัตว์น้ำเค็ม คือ สัตว์ที่อาศัยอยู่ในทะเล เช่น ปลาทุ ปลากะเบน ปลานวล ปลาหมึก หอยต่างๆ ปูทะเล ปูม้า เต่า ฯลฯ

การสงวนรักษาสัตว์น้ำ คือ

๑. ไม่จับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ หรือจับสัตว์น้ำที่ยังโตไม่ได้ขนาด
๒. ไม่จับสัตว์น้ำเกินความจำเป็น
๓. ไม่ทำน้ำสกปรกจนสัตว์น้ำอาศัยอยู่ไม่ได้

สัตว์ป่า ในบ้านเมืองเรามีสัตว์ป่าอยู่มาก เช่น ช้าง เสือ ลิง กวาง เก้ง กระต่าย นก ฯลฯ สัตว์แต่ละประเภทมีประโยชน์ต่างกัน แต่สัตว์ส่วนใหญ่ถูกล่ามากินและขายเป็นจำนวนมาก เพื่อสงวนสัตว์ป่า เราควรปฏิบัติดังนี้

๑. ไม่ยิงสัตว์เล่นเพื่อความสนุกสนาน
๒. ไม่จับสัตว์ที่ยังเล็กอยู่ หรือจับสัตว์ในฤดูผสมพันธุ์
๓. ปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองและสงวนสัตว์ป่า

คนเราจะอาศัยอยู่ในที่ใดก็ตาม สภาพแวดล้อมที่มีอยู่ตามธรรมชาติย่อมไม่เหมือนกัน ทุกคนจะต้องพยายามทำตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติให้ได้ดีที่สุด การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่บ้าน ที่โรงเรียน และในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติจริงๆ จะช่วยให้เราสามารถดำรงชีวิตได้ดี และจะช่วยกันรักษาทรัพยากรของชาติให้คงอยู่ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและของชาติสืบไป

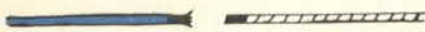
บทที่ ๑๓

การผูกเงื่อน

การผูกเงื่อน เป็นทักษะอย่างหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น ผูกเรือ ผูกแพ ผูกสัตว์ หรือเมื่อเกิดอุบัติเหตุคนตกน้ำ คนติดอยู่ในที่สูงหรือที่ต่ำ เราสามารถส่งหรือหย่อนเชือกเพื่อช่วยเหลือได้

เงื่อนพิริอด

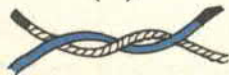
มีวิธีผูกดังนี้

(๑)

(๒)

(๓)

(๔)

(๕)

เอาปลายเชือก ๒ เส้นที่มีขนาดเท่ากัน (๑) หรือปลาย ๒ ข้างของเชือกเส้นเดียวกัน (ที่ใช้ผูกหีบห่อ หรือสิ่งของจนเกือบจะสุด) มาผูกต่อกัน โดยเอาปลายเชือกข้างหนึ่ง ทับปลายเชือกอีกข้างหนึ่ง (๒) แล้วพันลอดเชือกเส้นที่ถูกทับนั้นขึ้นมา (๓)

เอาปลายเชือกที่พันลอดขึ้นมาไปทับกับปลายเชือกอีกข้างหนึ่งทิ้งอรับ แล้วพันลอดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง (๔)

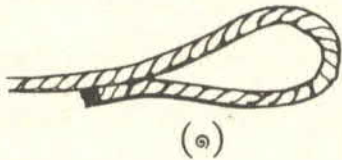
ดึงปลายเชือกทั้ง ๒ ให้แน่น จะเป็นเงื่อนพิริอดที่ต้องการ (๕)

ประโยชน์

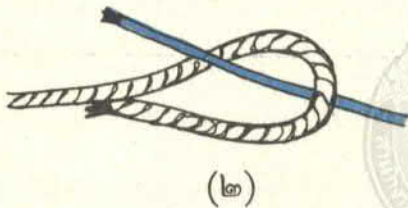
๑. ใช้ต่อปลายเชือกเล็ก ๒ เส้นที่มีขนาดเท่ากัน
๒. ใช้ผูกโบ หรือปลายผ้าพันแผล
๓. ให้ผูกห่อของ

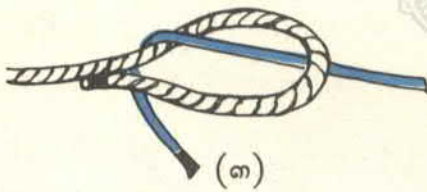
เงื่อนขัดสมาธิ มีวิธีผูกดังนี้

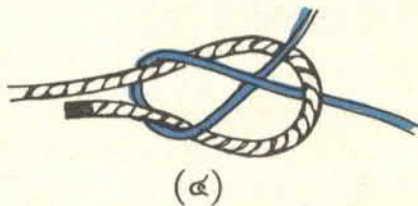
งอปลายเชือกเส้นใหญ่เป็นบ่วง (๑)

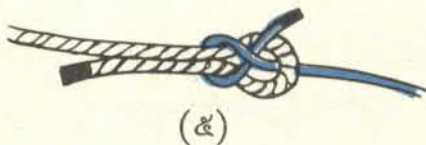
สอดปลายเชือกเส้นเล็กเข้าใต้บ่วง
และพาดบ่วงตอนบน (๒)

โอบปลายเชือกเส้นเล็กลงใต้บ่วง
(หลังปากบ่วงใกล้ปลายเชือกเส้นใหญ่)
(๓)

สอดปลายเชือกเส้นเล็กขึ้นพาด
บ่วงตอนล่าง ลอดใต้ตัวเชือกเส้นเล็ก
แล้วพาดขัดกับบ่วงตอนบน (๔)

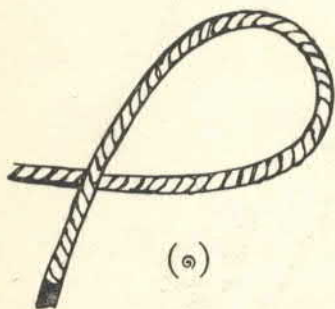
ดึงตัวเชือกเส้นเล็กให้แน่นจะได้
เงื่อนขัดสมาธิที่ต้องการ (๕)

ประโยชน์

๑. ใช้ต่อเชือกที่มีขนาดไม่เท่ากัน
๒. ใช้ผูกเชือกกับห่วงโลหะให้ติดแน่น เช่น ใช้ผูกกับห่วงสมอเรือ

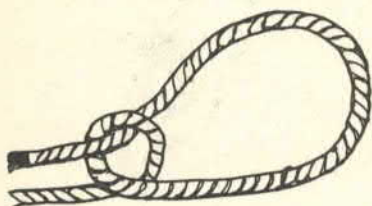

เงื่อนบ่วงสายธนู มีวิธีผูกดังนี้

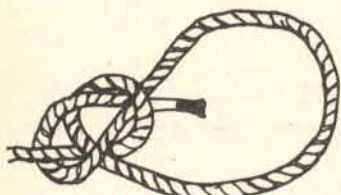
(๑)

พาดปลายเชือกเข้ากับตัวเชือก
ทำเป็นบ่วง ๑ บ่วง (๑)

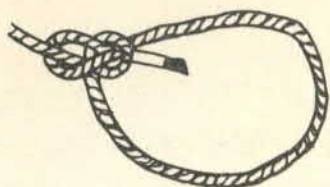
(๒)

จับตัวเชือกตรงที่เชือกตัดกันไว้
เป็นที่หมาย ค่อยๆ ดึงปลายเชือกลง
จนบ่วงลดขนาดลงเป็นบ่วงเล็ก แล้วสอด
ปลายเชือกลงใต้บ่วงเล็ก ให้ปลายเชือก
พาดบนบ่วงเล็กอีกด้านหนึ่ง (๒)

(๓)

สอดปลายเชือกลงใต้ตัวเชือก
แล้วนำปลายเชือกสอดลงในบ่วงเล็ก (๓)

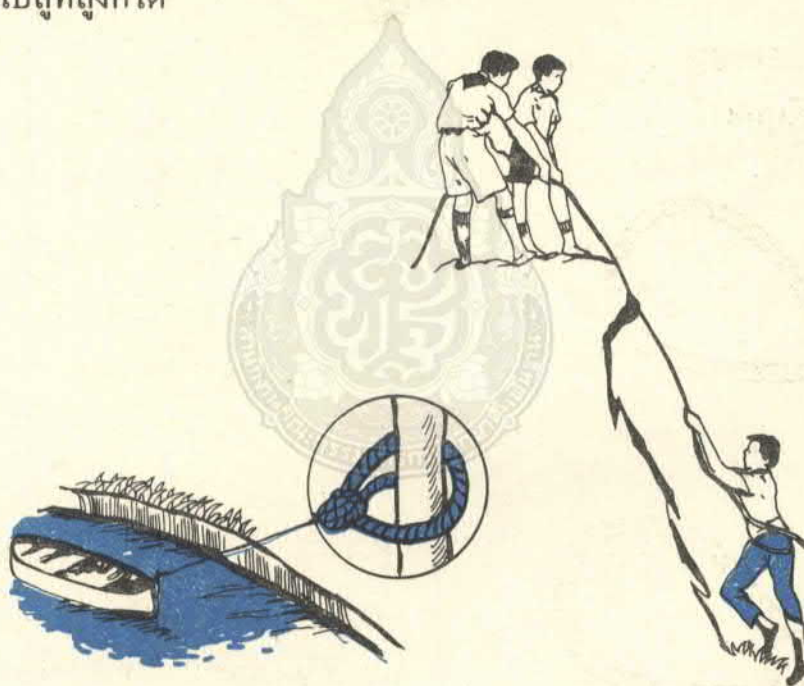

(๔)

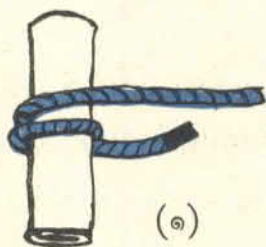
ดิ่งตัวเชือกกระชับให้แน่น ก็จะได้
บ่วงสายธนูที่ต้องการ (๔)

ประโยชน์

เป็นบ่วงปลายเชือกที่ดีที่สุด เพราะเงื่อนที่ผูกเป็นบ่วงกึ่งที่ไม่รูด ไม่เลื่อน ใช้ผูกเรือ ผูกแพ เพื่อให้ขึ้นลงตามน้ำได้ และใช้ผูกสัตว์ เพื่อให้สัตว์เดินหมุนไปได้รอบๆ นอกจากนี้ยังใช้ล่าเลี้ยงบุคคล หีบห่อ หรือสิ่งของหย่อนลงไปในที่ต่ำ หรือดึงขึ้นไปสู่ที่สูงก็ได้

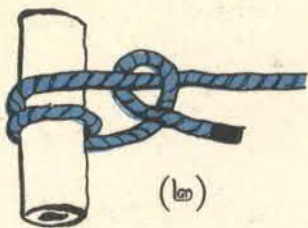

เงื่อนกระหวัดไม้

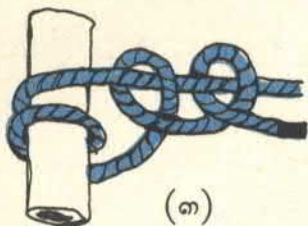
(๑)

เอาปลายเชือกข้างหนึ่งพันหลัก
หรือเสา ๒ รอบ (๑)

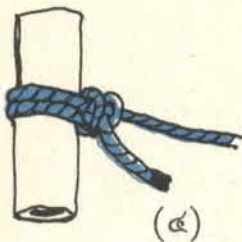
(๒)

พาดปลายเชือกนั้นบนตัวเชือก
แล้วสอดลงในบ่วงเป็นเปลาะแรก (๒)

(๓)

นำปลายเชือกเส้นเดิมพาดบนตัว
เชือกเหมือน (๒) อีก ๑ เปลาะ (๓)

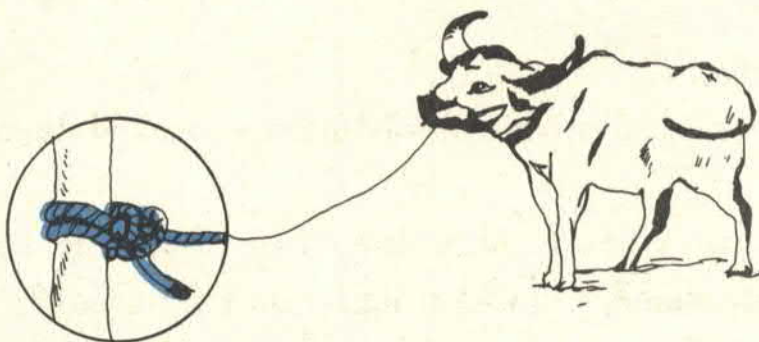

(๔)

ดึงปลายเชือกให้แน่น ก็จะได้
เงื่อนกระหวัดไม้ที่ต้องการ (๔)

ประโยชน์

ใช้ผูกเรือ หรือผูกสัตว์ ไว้กับหลัก หรือเสา

บทที่ ๑๔

การบันเทิง

การบันเทิง คือ การแสดงต่างๆ ที่ทำให้ทุกคนมีอารมณ์สนุกสนาน ตื่นเต้น ร่าเริง เพลิดเพลินไปตามการแสดงนั้น การบันเทิงของลูกเสือมีหลายอย่าง เช่น การแสดงกล ต่อกลอน แสดงท่าขบขัน เล่านิทาน การร้องเพลง การแสดงละคร การเชิดหุ่นต่างๆ

การเล่านิทาน

เด็กทุกคนชอบฟังนิทาน แต่ผู้ที่จะเป็นผู้เล่านิทานที่ดีจะต้องใช้ความสามารถของตนเองทำให้ผู้ฟังสนใจ พอใจ ตื่นเต้น สนุกสนาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เล่าจะต้องเตรียมการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีก่อนที่จะเล่าให้ผู้อื่นฟัง เพื่อให้สมกับที่ทุกคนกระตือรือร้นที่จะฟัง

การเตรียมตัว

๑. เลือกนิทานให้เหมาะสมกับผู้ฟังและทำความเข้าใจ โดยการอ่านหรือฟังให้ตลอด

๒. นิทานที่จะเล่าควรเป็นเรื่องสั้นๆ จำง่าย มีคติสอนใจ และช่วยเสริมสร้างให้เกิดความสามัคคี ความกตัญญู และความรักชาติบ้านเมือง

๓. เพื่อสร้างความสนใจของผู้ฟัง จะต้องเตรียมอุปกรณ์ บทบาท และท่าทางประกอบการเล่าด้วย

๔. ทบทวนบทบาทและท่าทางที่จะแสดงประกอบการเล่าหลาย ๆ ครั้ง จนเกิดความมั่นใจ

การฝึกเล่านิทาน

เมื่อผู้เล่าเลือกนิทานได้แล้ว ควรอ่านหรือฟังพร้อมทั้งจดจำเนื้อเรื่องตามลำดับทุกขั้นตอน แล้วเขียนเป็นข้อความสั้น ๆ ไว้เพื่อกันลืม และอ่านซ้ำ ๆ หรือทบทวนบทบาทท่าทางที่จะแสดงหลาย ๆ ครั้งจนมั่นใจ จึงทดลองเล่าให้เพื่อนฟัง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง เช่น เสียง ท่าทาง อุปกรณ์ และเวลาให้เหมาะสม

นอกจากผู้เล่าจะเลือกเรื่อง เตรียมอุปกรณ์ และแสดงท่าทางประกอบแล้ว ขณะเล่า ผู้เล่าจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑. เสียงไม่ค่อยหรือดังจนเกินไป
๒. ทำเสียงให้เข้ากับเนื้อเรื่อง เช่น ตื่นเต้น ปลุกใจ เศร้า ฯลฯ
๓. การสรุปตอนท้ายด้วยถ้อยคำที่ประทับใจ

การร้องเพลง

การร้องเพลงเป็นความสุข สนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียด เนื้อเพลงอาจเป็นสื่อช่วยปลูกฝังความสามัคคี ความรักชาติบ้านเมือง ความกตัญญู และช่วยให้จำบทเรียนได้ง่าย และแม่นยำขึ้น ทั้งเป็นการเสริมสร้างสุขภาพทางกายและทางจิตได้เป็นอย่างดี

นักเรียนควรฝึกหัดร้องเพลง หากได้ทำท่าทางประกอบการร้องเพลงด้วย จะทำให้ผ่อนคลายความตึงเครียด และเป็นการหาความสุข สนุกสนาน รื่นเริงให้แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย

การเตรียมตัว

๑. เลือกเพลง เพลงที่นำมาร้องควรเป็นเพลงสั้น ๆ ทำนองและจังหวะง่าย ๆ มีทำทางประกอบ หรือมีลูกคู่ร้องรับ จะเพิ่มความสนุกสนาน เรา่ใจมากยิ่งขึ้น เพลงที่เลือกควรให้ทั้งความบันเทิง และมีเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ด้วย เช่น เพลงประกอบบทเรียน

๒. การฝึกร้อง ผู้ร้องเพลงที่ดีต้องจำเนื้อร้องและทำนองได้แม่นยำ ฝึกฟังเพลงหลายๆ ครั้ง ร้องตามเบา ๆ ทีละวรรค เมื่อจับเสียงทำนองและเนื้อร้องได้แม่นยำดีแล้ว จึงเริ่มออกเสียงแต่พอดิ อย่าอ้อมเสียง หรือร้องเสียงดังจนเกินไป จะทำให้ขาดความไพเราะและก่อความรำคาญแก่ผู้ฟังด้วย เมื่อฝึกร้องได้คล่องดีแล้ว ควรฝึกทำทางประกอบเพลง ฝึกจังหวะ ฝึกลูกคู่ ให้เกิดความพร้อมเพรียงก่อน

สิ่งที่ช่วยเสริมการร้องเพลงให้ประสบความสำเร็จ ผู้ร้องควรปฏิบัติดังนี้

๑. แต่งกายให้เหมาะสม
๒. ทำความเคารพผู้ฟัง
๓. ในขณะที่ร้อง ต้องแสดงอารมณ์ตามเนื้อร้อง แสดงทำทางประกอบ และสบตาผู้ฟัง

การร้องเพลงหมู่

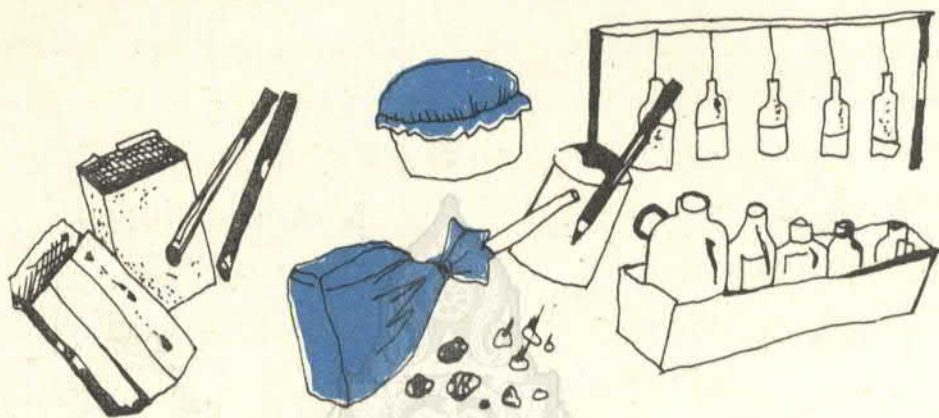
เป็นการร้องเพลงพร้อมกันหลายๆ คน ทำให้สนุกสนาน ผู้ร้องจะมีความมั่นใจในตัวเองมากกว่าที่จะร้องเพียงคนเดียว

การร้องเพลงหมู่ ควรร้องให้ถูกตามจังหวะทำนองอย่างพร้อมเพรียงกัน ขณะร้องต้องคอยฟังเสียงของเพื่อน ไม่ร้องดังเกินไป ไม่ตะโกนหรือตะเบ็งเสียง เสียงเพลงที่ร้องนั้นจึงจะฟังไพเราะ

การร้องเพลงในบางครั้ง ควรเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ร่วมร้องด้วย การเชิญชวนให้เพื่อน ๆ ร้องเพลงร่วมกันเป็นสิ่งดี เพราะทำให้ผู้อื่นกล้าร้องเพลงด้วย เกิดความสนุกสนาน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เพลงที่นำมาร้องควรเป็นเพลงเร้าใจ ปลุกใจให้เข้มแข็งก็กัก กล้าต่อต้านความชั่ว และกล้าหาญในการทำความคิด

เครื่องดนตรีประกอบการร้องเพลง

การร้องเพลงจะสนุกสนานมากขึ้น ต้องมีเครื่องดนตรีประกอบ เพราะจะช่วยให้จังหวะและท่วงทำนองพร้อมเพรียงกัน นักเรียนที่สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ เช่น หีบเพลงปาก เมโลดิกา กีตาร์ ขลุ่ย เป็นต้น ควรนำมาเล่นประกอบการร้องเพลง ซึ่งจะช่วยให้เพลงไพเราะและน่าฟังยิ่งขึ้น

บางครั้งนักเรียนอาจทำเครื่องดนตรีจากวัสดุต่างๆ เช่น ทำกลองด้วยกระป๋อง ทำปี่ด้วยลำไผ่เล็ก ๆ ทำที่เคาะจังหวะจากไม้ ๒ ท่อน หรือใช้ฝาขวดน้ำอัดลมเจาะรูร้อยเป็นพวงเข้าด้วยกัน แล้วหาขวดใส่น้ำให้มีระดับแตกต่างกันสัก ๔-๕ ใบ เคาะให้มีเสียงแทนเครื่องดนตรี

การแสดงประกอบเพลงและดนตรี

เมื่อมีการแสดงท่าทางประกอบเพลงและดนตรี เช่น แสดงท่ารำเลียนแบบสัตว์ต่างๆ นักเรียนควรแสดงได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงต้องหัดฝึกฝนตนเอง โดยการสังเกตจากเพื่อน หรือจากประสบการณ์ที่เคยพบเห็น และสังเกตท่าทางของสัตว์ แล้วนำมาปรับปรุง ฝึกฝนให้ชำนาญ เมื่อถึงคราวที่ต้องแสดงจะได้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

เพลงช่วยกันทำงาน

งานสิ่งใด งานสิ่งใด
มัวแต่คอย เฝ้าแต่คอย
ไม่มีเสร็จ ไม่มีเสร็จรับรอง

เราต้องช่วยกัน ช่วยกัน ๆ ๆ

แม้ใครละเลยทิ้งปล่อย
หวังคอยแต่เกียจโชนกอง
จำไว้ทุกคนต้องทำงาน

เพลงช้าง

ช้าง ช้าง ช้าง
ช้างมันตัวโตไม่เบา
สองเขี้ยวข้างวงเรียกว่างา

น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า
จมูกมันยาวเรียกว้างวง
มีหูมีตาหางยาว

เพลงเปิด

ยามเมื่อเปิดมันเดินไป
จำไว้เถิดเพื่อนเอ๋ย

มองแล้วไม่น่าดูเลย
จงอย่าเดินให้เหมือนเปิด

เพลงลิง

เจียก เจียก เจียก
ลิงมันไม่อยู่นิ่ง
เจียก เจียก เจียก
กรีนพอถึงเวลา

เป็นเสียงเรียกของลิง
มันชอบวิ่งกันอยู่ไปมา
มันร้องเรียกคู่มา
ออกเที่ยวหาผลไม้กิน

เพลงนกพิราบ

พริบพริบพริบ พริบพริบขยับบิน (ซ้ำ)

ฝูงนกพิราบดำและเทา น่ารักจริงนา

บินเวียนวนอยู่บนหลังคา

บินไปเกาะตามกิ่งพญา

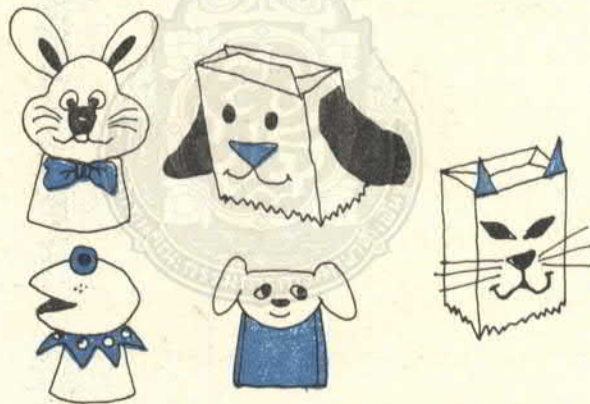
ไชรี่ปีกหากันอยู่ไปมา (ซ้ำ)

แสงแดดจ้าพากันกันรัง

หุ่นเชิด

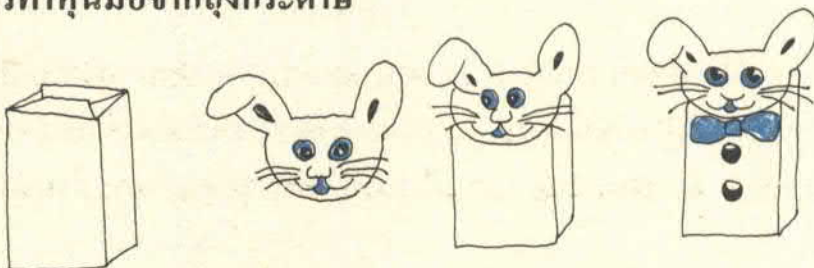
หุ่น คือ สิ่งที่ไม่ใช่ของจริง แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมา อาจเป็นหุ่นคน หุ่นสัตว์ หรือสิ่งของ แล้วนำมาเชิดให้เกิดท่าทางและมีคำพูดจากเสียงของผู้เชิด

หุ่นมีหลายชนิด เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นมือ หุ่นกระบอก หุ่นชัก และหุ่นเงา หรือหนังตะลุง

ในการจัดการแสดงเพื่อความบันเทิง อาจจัดเชิดหุ่น โดยการเลือกนิทานที่สนุก มีตัวละครไม่มากนัก เมื่อเลือกที่จะจัดเชิดหุ่นเรื่องอะไร มีตัวละครอย่างไรแล้ว ก็จัดทำหุ่นขึ้นตามตัวละครเหล่านั้น

การทำหุ่นมือจากถุงกระดาษ

วัสดุที่ใช้

๑. ถุงกระดาศสีน้ำตาลชนิดเนื้อหนา ๑ ใบ
๒. กระดาศแข็งเทาขาว
๓. สีเมจิกหรือกระดาศสีใช้ติดแทนการระบายสี
๔. กรรไกรตัดกระดาศ
๕. แป้งเปียก

วิธีทำ

๑. วาดหุ่นที่ต้องการบนกระดาศเทาขาว แล้วใช้กรรไกรตัดหุ่นออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนหัวและส่วนตัวหุ่น
๒. ระบายสีหุ่น หรือจะใช้กระดาศสีติดบางส่วนแทนการระบายสีก็ได้
๓. ทาแป้งเปียกด้านหลังภาพ แล้วติดส่วนหัวหุ่นที่กั้นถุงกระดาศ ติดส่วนตัวหุ่นที่ข้างถุงกระดาศ ทั้งให้แห้งแล้วนำไปเซตได้

การทำหุ่นจากกล่องกระดาศ

วัสดุที่ใช้

๑. กล่องกระดาศแข็งขนาดเล็กที่มีมือสอดเข้าได้
๒. กระดาศแข็ง
๓. สีเมจิกหรือกระดาศสีใช้ติดแทนการระบายสี
๔. กรรไกรตัดกระดาศ
๕. แป้งเปียก

วิธีทำ

๑. ตัดกล่องกระดาศด้านข้าง ๓ ด้าน เหลือไว้ ๑ ด้าน เพื่อพับเป็นปากหุ่น
๒. วาดหน้าหุ่นที่ต้องการบนกระดาศแข็ง แล้วใช้กรรไกรตัดหุ่นตามรูป หน้าหุ่นแยกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนด้านบนของปากหุ่น และส่วนด้านล่างของปากหุ่น

๓. ระบายสีหุ่น หรือใช้กระดาษสีติดบางส่วนแทนการระบายสีก็ได้

๔. ทาแป้งเปียกด้านหลังภาพแล้วติดหน้าหุ่นที่กล่องกระดาษ ทิ้งไว้ให้แห้งก็นำไปเชิดได้

การเชิดหุ่น

โดยมากเราจะใช้ฝ่ามือและนิ้วมือสอดเข้าในหัวหุ่น และเชิด ถ้าเป็นหุ่นที่มีแขน จะสอดนิ้วชี้ที่หัวหุ่น นิ้วกลางและนิ้วหัวแม่มือที่แขนทั้ง ๒ ข้าง เมื่อเคลื่อนไหวนิ้วทั้ง ๓ หุ่นจะดูคล้ายมีชีวิตขึ้นทันที

ถ้าเป็นหุ่นที่ไม่มีแขน จะสอดนิ้วหัวแม่มือที่ปากล่างของหุ่น นิ้วที่เหลือสอดไว้บนปากของหุ่น เมื่อขยับนิ้วเข้าหากัน หุ่นจะเคลื่อนไหวคล้ายกำลังพูด

การเชิดหุ่น ต้องแบ่งหน้าที่กัน เริ่มจากการสร้างโรงหุ่น ฉาก และกำหนดตัวผู้เชิด คนหนึ่งอาจเชิดหุ่นได้ ๑ ถึง ๒ ตัว ขณะเชิดหุ่นต้องพูดตามบทหรือตามเรื่องที่กำหนดไว้ โดยท่องจำบทให้ได้ ถ้ามีคนด้นประกอบ ผู้ดูจะสนุกเพลิดเพลินมากขึ้น

บทที่ ๑๕

ความหมายและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือสามัญ

การลูกเสือ หมายถึง ขบวนการที่มุ่งสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้จักเสียสละและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเล็งเห็นวิธีการลูกเสือแบบของลอร์ดเบเดน โพเอลล์ ว่าเป็นวิธีการฝึกอบรมที่ดี สามารถปลูกฝังให้คนไทยรู้จักรักชาติบ้านเมือง และทำตนให้เป็นประโยชน์ตั้งแต่เด็ก จึงทรงตั้งคณะลูกเสือไทยขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๔

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือสามัญ คือ

เพื่อส่งเสริมการพัฒนาในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจของเยาวชนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๑-๑๖ ปี

ด้านร่างกาย ทำให้ร่างกายแข็งแรง เนื่องจากมีโอกาสออกกำลังกาย ฝึกระเบียบแถว เล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ เช่น วាយน้ำ ปีนต้นไม้ ผูกเงื่อน เป็นต้น

ด้านสติปัญญา มีความเฉลียวฉลาด รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ด้านอารมณ์ มีอารมณ์ขัน ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสามัคคีเหมือนพี่น้องกัน ทำงานร่วมกันด้วยความรักความศรัทธา มีความสนุกสนาน

ด้านสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเข้ากับสังคมได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีจิตวิทยา มีความกล้าในสิ่งที่ควรกล้า และเป็นผู้ที่หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

ด้านจิตใจ มีจิตใจแจ่มใส ยอมรับความจริง คือ เมื่อทำผิดรู้สึกสำนึกสารภาพผิด และแก้ไขตนเอง ไม่คิดอิจฉาริษยาชิงดีชิงเด่น มีความพอใจเมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

การพัฒนาการด้านต่างๆ

หลักสำคัญของการลูกเสือ

การลูกเสือเป็นขบวนการที่มุ่งสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี มีความประพฤติและคุณธรรมอันเหมาะสมที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นลูกเสือจำเป็นต้องยึดหลักสำคัญของการลูกเสือ ทั้ง ๘ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. หน้าที่ต่อศาสนา

ศาสนา หมายถึง หลักธรรมคำสั่งสอนของแต่ละศาสนาที่บุคคลนั้นนับถือ ซึ่งต่างก็สอนให้ทุกคนเป็นผู้กระทำแต่ความดีละเว้นความชั่ว ทำใจให้ผ่องใส และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในการกระทำแต่สิ่งที่ถูกที่ควร เสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของชนในชาติ โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของเชื้อชาติ ถิ่นกำเนิด การศึกษา ผิวพรรณ ภาษา ฯลฯ

ลูกเสือจะนับถือศาสนาใด ๆ ก็ได้ เพราะทุกศาสนาต่างก็มุ่งมั่นที่จะให้ประพฤติปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ดีงามทั้งสิ้น นอกจากนี้ลูกเสือจะต้องมีหน้าที่ที่จะส่งเสริมกิจการของศาสนานั้น ๆ ให้เจริญก้าวหน้า และป้องกันความเสื่อมเสียที่จะมีเกิดขึ้น สิ่งที่ลูกเสือควรกระทำอย่างยิ่งคือ เข้าร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือโดยสม่ำเสมอ

๒. ความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตนเอง เรื่องนี้ได้เน้นในคำปฏิญาณของลูกเสือ ข้อ ๑ และในกฎของลูกเสือ ข้อ ๒

ประเทศหรือชาติบ้านเมืองมีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

- คนหรือประชาชนในชาติทุกคน
- แผ่นดินแผ่นน้ำ และสาธารณสมบัติของประเทศ
- ระเบียบประเพณี หรือวัฒนธรรมของชาติ

ความจงรักภักดีต่อประเทศของตน คือ ความรักคนชาติเดียวกัน รักสิ่งของอันเป็นสมบัติของชาติ และรักระเบียบประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติของชาติด้วย ประเทศชาติจะคงความเป็นเอกราชอยู่ได้ ทุกคนจะต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติ มีความสามัคคีระหว่างกัน รักษาสาธารณสมบัติของชาติอย่างดียิ่ง ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของประเทศโดยเคร่งเครียด ประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ประเทศ เสียสละแม้ชีวิตเมื่อถึงคราวจำเป็น เพื่อให้ประเทศชาติมีความเป็นเอกราชโดยสมบูรณ์

๓. ความศรัทธาในมิตรภาพ และความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก สัญลักษณ์ของลูกเสือทั่วโลก ซึ่งใช้เหมือนกัน คือ

- กติพจน์
- การแสดงความเคารพแบบลูกเสือ
- การแสดงรหัสของลูกเสือ
- การจับมือซ้าย

ลูกเสือเป็นมิตรกับคนทุกคน พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ และเป็นธรรมเนียมของลูกเสืออย่างหนึ่งที่ถือว่าลูกเสือทุกคนเป็นพี่น้องกัน โดยไม่คำนึงถึงประเทศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือฐานะของแต่ละคน ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ลูกเสือมีกำเนิดจากจุดเดียวกัน คือ บี.พี. (ลอร์ดเบเดน โพเอลล์) ปฏิบัติตามกฎหมายธรรมเนียมเดียวกัน ฉะนั้น พึงรักและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมือนพี่น้อง

๔. การบำเพ็ญประโยชน์ การบำเพ็ญประโยชน์โดยปกตินั้น เป็นการกระทำที่ช่วยเหลือกันเป็นพิเศษ หรือให้ความเมตตากรุณาโดยไม่หวังรางวัลตอบแทน เป็นการกระทำที่ไม่เห็นแก่ตัว ให้ลูกเสือเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารี มีจิตเมตตากรุณาต่อสัตว์ ต่อเพื่อนฝูงต่อผู้อื่นเสมือนหนึ่งเป็นพี่น้องกัน ซึ่งต้องคอยดูแลช่วยเหลือกัน ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนจะในด้านใดก็ได้ โดยทำตนเป็นผู้องอาจกล้าหาญ ประกอบด้วยความอดทน ไม่กลัวความยากลำบากและไม่แสดงออกซึ่งความอ่อนแอ

โอกาสที่จะปฏิบัติมีอยู่ทุกเวลาและสถานที่ ตัวอย่างเช่น ช่วยคนชรา และเด็กให้ข้ามถนนที่มีการจราจรคับคั่งโดยปลอดภัย สละที่นั่งให้ผู้โดยสารบางคน ในรถโดยสารประจำทางหรือรถไฟที่แน่น พบของหายแล้วคืนเจ้าของ ให้ความช่วยเหลือแก่คนหรือสัตว์ที่บาดเจ็บ เก็บเศษขยะที่ทิ้งตามถนนหรือที่สาธารณะ

สำหรับการบำเพ็ญประโยชน์บางประการต้องใช้ความกล้าหาญเป็นพิเศษ เช่น อุบัติเหตุทางน้ำ จราจร ไฟไหม้ เป็นต้น

เราอาจจะเคยได้ยินว่าลูกเสือเป็นจำนวนมากได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยยอมเสี่ยงชีวิตเข้าช่วย ดังนั้น ในวันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ วันที่ ๑ กรกฎาคม ของทุกๆ ปี จะมีลูกเสือประเภทนี้ได้รับพระราชทานเหรียญลูกเสือ-สรรเสริญจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ตามหลักของลูกเสือถือว่าลูกเสือมีหน้าที่บำเพ็ญตนเป็นพลเมืองดี ซึ่งมีคุณลักษณะที่สำคัญ ๔ ประการ คือ เป็นผู้ที่มีเกียรติเชื่อถือได้ สามารถบังคับใจตนเอง รู้จักพึ่งตนเอง ทั้งสามารถเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนชุมชน หมู่คณะ และชาติบ้านเมือง เรื่องการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยมีได้หวังประโยชน์ตอบแทนนี้เป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งของลูกเสือ ซึ่งได้รับการยกย่องนับถือจากประชาชนโดยทั่วไป ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย คือ ลูกเสือจราจร ซึ่งทำหน้าที่ช่วยเหลือตำรวจจราจร ในการควบคุมการจราจรตามท้องถนน และให้ความปลอดภัยแก่คนที่จะเดินข้ามถนน

๕. การยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

คำว่า “ปฏิญาณ” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ แปลว่า “ให้คำมั่นสัญญา”

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเปรียบเสมือนศีลของลูกเสือ

ลูกเสือจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งย่อมเป็นประโยชน์ต่อตัวลูกเสือเอง โดยเฉพาะกฎของลูกเสือซึ่งจะต้องยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตประจำวัน กฎของลูกเสือมีส่วนช่วยส่งเสริมความสงบเรียบร้อย ความสำเร็จ และความก้าวหน้าของหมู่คณะด้วย

๖. การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ

การลูกเสือไม่มีการบังคับหรือขู่เชิญให้คนหนึ่งผู้ใดเข้าเป็นสมาชิก ทั้งนี้ อาจเปรียบได้กับการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ

๗. ความเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง

คณะลูกเสือมีไชองค์กรทางการเมือง

ผู้ที่สวมเครื่องแบบลูกเสือก็ดีหรือผู้ที่ทำหน้าที่แทนคณะลูกเสือก็ดี จะต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุมหรือกิจกรรมทางการเมืองแต่อย่างหนึ่งอย่างใด

๘. การลูกเสือมีแนวทางการฝึกอบรมเป็นพิเศษสำหรับอบรมบ่มนิสัยเด็กให้เป็นพลเมืองดีรู้หน้าที่รับผิดชอบ

การฝึกอบรมดังกล่าว ได้แก่

- (๑) การยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ
- (๒) การเรียนรู้โดยการกระทำ
- (๓) ระบบหมู่และระบบกลุ่ม
- (๔) การทดสอบเป็นขั้น ๆ และเครื่องหมายวิชาพิเศษ
- (๕) กิจกรรมกลางแจ้ง
- (๖) การสนุกสนาน
- (๗) การใช้เครื่องแบบและเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ
- (๘) การเล่นเกม
- (๙) การร้องเพลง
- (๑๐) การชุมนุมรอบกองไฟ

บทที่ ๑๖

ประวัติลอร์ด เบเดน โพเอลล์

ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ เป็นผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ลูกเสือเรียกชื่อของท่านย่อๆ ว่า บี.พี. ท่านเกิดที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๐๐ (ค.ศ. ๑๘๕๗) บิดาเป็นศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด ชื่อ เอช.บี. เบเดน โพเอลล์ มารดาชื่อ เฮนรีเอทต้าเกรซ สไมธ์ ภรรยาชื่อ โอลาฟ เซนต์แคลร์ โซม

ชีวิตในวัยเด็ก

บิดาของ บี.พี. ได้ถึงแก่กรรมเมื่อ บี.พี. อายุได้ ๓ ขวบ มารดาต้องรับภาระเลี้ยงบุตรถึง ๗ คน ขณะที่ บี.พี. ยังอยู่ในวัยเด็ก ท่านเป็นคนร่าเริงชอบเล่นกับสัตว์ ชอบต้นไม้ ชอบร้องเลียนเสียงนกและสัตว์ต่างๆ ชอบวาดรูป สามารถใช้มือทั้งสองข้างได้ถนัดเท่าๆ กัน เมื่อ บี.พี. เติบโตขึ้นได้เข้าศึกษาในโรงเรียนฮิลส์ และมีความรอบรู้ในสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ทุ่งนาและป่าไม้ ต่อมาได้ย้ายไปอยู่ในโรงเรียนชาเตอร์เฮาส์ โดยได้รับทุนเล่าเรียน ท่านไม่ใช่คนเรียนหนังสือเก่งนัก แต่ชอบเล่นฟุตบอล ตำแหน่งที่เล่นได้ดีและมีความสามารถ คือตำแหน่งผู้รักษาประตู นอกจากนั้นยังมีความสามารถในการร้องเพลง เล่นดนตรี แสดงละคร ซึ่งได้รับความนิยมนักเรียนเป็นอันมาก

ในระหว่างที่ปิดภาคเรียน พี่ชายของท่าน ๓ คน มักจะชวนท่านไปเดินทางไกล และพักแรมเสมอ โดยซื้อเรือเก่าๆ ลำหนึ่งแล้วแล่นไปรอบๆ เกาะอังกฤษและที่อื่นๆ ในตอนหลัง ท่านได้ซื้อเรือพายลำหนึ่งพายไปตามแม่น้ำเทมส์ แม่น้ำอวอน และแม่น้ำสายอื่นๆ ในการไปเที่ยวแต่ละครั้งไม่ว่าทางบกหรือทางเรือ ทุกคนต้องมีเครื่องหลังไปด้วย พลบค่ำที่ไหนก็อาศัยนอนในยุ้งข้าวของชาวบ้านหรือพักแรมใต้ต้นไม้ ทำให้ บี.พี. ได้เรียนรู้วิธีการเดินทางไกล รู้จักการใช้แผนที่ การประกอบอาหาร การรักษาตัวไม่ให้เจ็บป่วย ในการเดินทางไกลและพักแรมนี้

ท่านได้วาดภาพ ร่างอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ผ่านไป และได้ดูโรงงานต่าง ๆ เช่น โรงงานทำกระดาษ โรงงานเครื่องปั้นดินเผา โรงงานผลิตเครื่องใช้ในบ้าน และ โรงงานอื่น ๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ และได้้นำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นมาใช้ในการอบรมลูกเสือ

ชีวิตในการรับราชการทหาร

เหตุการณ์ในอินเดีย

เมื่อ ปี.พ.อายุ ๑๕ ปี ท่านได้จบการศึกษาจากโรงเรียนชาร์เตอร์เฮาส์ และได้สอบเข้ารับราชการในกองทัพบก บรรจุเป็นร้อยตรีประจำกองทหารที่ประเทศอินเดีย เนื่องจากท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ในทางทหารอย่างดีเด่น จนได้รับยศเป็นร้อยเอก เมื่ออายุ ๒๖ ปี ในระหว่างอยู่ที่อินเดีย ท่านได้รับรางวัลในการแข่งขันกีฬาทาง หมูป่าบนหลังม้า โดยใช้หอกสั้น ๆ เป็นอาวุธ ท่านมักฝึกอบรมทหารใหม่ให้ความรู้ในทางสะกดรอย การสอดแนม ซึ่งวิชาเหล่านี้เป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมลูกเสือทั้งสิ้น

เหตุการณ์ในแอฟริกา

ต่อมา ปี.พ.ได้ถูกย้ายไปประจำการในกองทหารที่แอฟริกา ซึ่งท่านได้มีส่วนร่วมกับชาวพื้นเมืองหลายเผ่า ได้แก่ เผ่าซูลูที่ดุร้าย และพวกมาตาบิลีที่ป่าเถื่อน ชาวพื้นเมืองกลัวท่าน ปี.พ.มาก

การศึกษาที่เมืองมาฟออีคิง

การรบที่สำคัญยิ่งของ ปี.พ.ได้แก่ การรบที่เมืองมาฟออีคิง ระหว่างกองทัพอังกฤษกับกองทหารบัวร์ ซึ่งในแอฟริกาใต้ได้มีผู้กล่าวว่า “ผู้ใดสามารถยึดมาฟออีคิงได้ ผู้นั้นย่อมถือบังเหียนแอฟริกาได้ไว้ทั้งหมด” ซึ่งคำกล่าวนี้นี้เป็นความจริง รัฐบาลอังกฤษได้สั่งให้ ปี.พ.พร้อมด้วยทหารม้า ๒ กองทัพ เดินทางไปรักษาเมืองไว้ ท่านต้องทำการรบกับศัตรูซึ่งมีกำลังรบที่มากกว่าถึง ๓ เท่า มาฟออีคิงตกอยู่ในวงล้อมของข้าศึกนานถึง ๒๑๑ วัน แต่ด้วยความสามารถของ ปี.พ.ได้ทำศึกต่อต้านประวิงกำลังข้าศึกอยู่ได้จนกระทั่งมีกองทัพหนุนมาช่วย จึงทำให้เมืองมาฟออีคิงและกองทัพของ ปี.พ.พ้นจากอันตรายได้ ท่านจึงได้รับการยกย่องเป็น “วีรบุรุษ”

กำเนิดของการลูกเสือ

ปี.พ.เดินทางกลับอังกฤษในฐานะวีรบุรุษ และได้รับเกียรติอย่างมาก จากประสบการณ์ที่ได้รับจากเมืองมาฟออีคิง ท่านได้จัดให้เด็ก ๆ มาช่วยเหลือในการ

รักษาเมือง เช่น ทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวและสอดแนมของกองทัพ รักษาความสงบภายใน รับใช้งานต่าง ๆ เช่น อยู่ยามบนหอคอย คอยให้สัญญาณแก่ประชาชน เมื่อพวกบัวร์โจมิติ เด็กเหล่านั้นสามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเข้มแข็ง ว่องไว ได้ผลดีไม่แพ้ผู้ใหญ่ และบางอย่างทำได้ดีกว่าผู้ใหญ่เสียอีก ดังนั้นท่าน บี.พี.จึงคิดตั้งขบวนการลูกเสือขึ้น

จากประสบการณ์ของท่านเมื่ออยู่ที่อินเดีย แอฟริกา ได้อยู่กับพวกซูลูและคนพื้นเมืองเผ่าอื่น ๆ ทำให้ท่านคิดและพัฒนาความคิดมาเป็นขบวนการลูกเสืออย่างรอบคอบ โดยในปี พ.ศ.๒๔๕๐ ท่านได้รวบรวมเด็ก ๒๐ คน ให้ไปอยู่กับท่านที่เกาะบราวน์ซี ในช่องแคบอังกฤษ นับเป็นการพักแรมของลูกเสือครั้งแรกของโลก และประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

ปีต่อมากองลูกเสือได้เริ่มตั้งขึ้นอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกในอังกฤษ และต่อมาได้ขยายตัวแพร่หลายอย่างรวดเร็ว

ขบวนการลูกเสือได้เจริญขึ้นตามลำดับ ทำให้ บี.พี.มองเห็นการณ์ไกลว่า ลูกเสือจะเป็นงานสำคัญในชีวิตของท่าน ซึ่งจะทำประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองได้มาก โดยการอบรมเด็ก ๆ รุ่นหลังให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ดังนั้น ท่านจึงลาออกจากราชการทหาร

พ.ศ.๒๔๕๔ บี.พี.เดินทางรอบโลกเพื่อพบกับลูกเสือประเทศต่าง ๆ เป็นการเริ่มต้นของการลูกเสือที่จะเสริมสร้างความเป็นพี่น้องทั่วโลก

พ.ศ.๒๔๖๓ ลูกเสือประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกพบกันที่กรุงลอนดอน เพื่อร่วมชุมนุมลูกเสือโลกครั้งแรก ในการชุมนุมครั้งนี้ลูกเสือทั้งหลายได้พร้อมใจกันยกย่องให้ท่าน บี.พี.ดำรงตำแหน่งประมุขคณะลูกเสือโลก

เมื่อการลูกเสือมีอายุครบ ๒๑ ปี ซึ่งเป็นการบรรลุนิติภาวะ ตามกฎหมายอังกฤษ และมีลูกเสือทั่วโลกถึง ๒ ล้านเศษ พระเจ้าจอร์จที่ ๕ ได้พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้ บี.พี.เป็น บารอน มีชื่อว่า ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ แห่งกิลเวลล์ ต่อจากนั้นกิจการลูกเสือก็เจริญรุดหน้าโดยไม่หยุดยั้ง และได้จัดการชุมนุมลูกเสือโลกขึ้นอีกหลายครั้ง

เมื่อท่าน บี.พี.มีอายุครบ ๘๐ ปี กำลังวังชาของท่านเริ่มลดลง ท่านจึงกลับไปอยู่ที่แอฟริกาอีกครั้ง เพื่อพักผ่อนในช่วงสุดท้ายของชีวิต โดยพักอยู่ที่เคนยา และถึงแก่กรรมที่นั่น เมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๔ ซึ่งอีกเพียงเดือนเศษ อายุของท่านก็จะครบ ๘๔ ปี

บทที่ ๑๓

ผู้พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๖ แห่ง พระบรมราชวงศ์จักรี ทรงเป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระนามเดิม สมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันเสาร์ที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๒๓ ได้รับพระราชทานพระนามว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ” ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๓๗ ทรงได้รับสถาปนาเป็น “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร”

พระองค์ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๕๓ ขณะนั้นทรงมีพระชนมายุได้ ๓๐ พรรษา และเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๖๘

พระราชกรณียกิจ

ตลอดรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนับเอนกประการ เช่น

๑. การปลูกใจพลเมืองให้รักชาติ พระองค์ได้ทรงกระทำให้คนไทยตื่นตัวในความรักชาติบ้านเมืองอย่างมาก โดยทรงตั้งกองเสือป่าเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ และได้โปรดให้ตั้งกองลูกเสือขึ้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ ทั้งนี้เพื่อให้ลูกผู้ชายไทยทุกคนได้ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มฝึกฝนตั้งแต่ยังเยาว์

๒. การเข้าร่วมสงครามโลกครั้งแรกกับฝ่ายพันธมิตร เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๕๗ และเมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง ฝ่ายพันธมิตรมีชัย จึงส่งผลให้ประเทศไทยได้รับการยกย่องและมีสิทธิเท่าเทียมกับนานาประเทศ และสามารถเรียกร้องเอกราชแก่สัญญาผูกมัดกับนานาชาติในเรื่องการเก็บภาษีอากรเข้า อำนาจศาลกงสุล และอธิปไตยต่าง ๆ ได้สำเร็จ

๓. การทะนุบำรุงบ้านเมือง

๓.๑ ด้านการปกครอง ได้ทรงตั้งกระทรวงทหารเรือ สภาเผยแพร่พาณิชย์ (กระทรวงพาณิชย์ปัจจุบัน) ตั้งกรมศิลปากร ปรับปรุงกระทรวงโยธาธิการเป็นกระทรวงคมนาคม

๓.๒ ด้านการทหาร ได้ทรงตั้งสภาป้องกันพระราชอาณาจักร ตั้งกองบินขึ้นในกองทัพบก ต่อมาได้เป็นกองทัพอากาศในปัจจุบัน สร้างเรือรบและจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์

๓.๓ ด้านการศึกษา ได้ทรงริเริ่มสร้างโรงเรียนขึ้นแทนวัดประจำรัชกาล ได้แก่ โรงเรียนมหาดเล็กหลวง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ สถาปนาเป็น โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย

พระองค์ทรงปรับปรุงโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งต่อมาได้เป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โปรดให้ตั้งกรมมหาวิทยาลัยเพื่อจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ตั้งโรงเรียนเพาะช่าง โรงเรียนพาณิชย์การ โรงเรียนฝึกหัดครูกสิกรรม ทรงตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พระราชบัญญัติประถมศึกษา

๓.๔ **ด้านการสาธารณสุข** โปรดให้ตั้งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตั้งสถานเสาวภา ตั้งกรมสาธารณสุข เปิดการประปา

๓.๕ **ด้านการคมนาคม** โปรดให้ตั้งกรมรถไฟทางหลวง เปิดสถานีวิทยุโทรเลข เปิดอากาศไปรษณีย์

๓.๖ **ด้านการศาล** ได้จัดระเบียบราชการกระทรวงยุติธรรม ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้สำเร็จเป็นครั้งแรก

๓.๗ **ด้านวรรณกรรม** ทรงฝึกฝนทางอักษรศาสตร์ ทรงพระราชนิพนธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองทุกประเภททุกสาขา เช่น โขน ละคร พระราชนิพนธ์พระบรมราโชวาท เทศนาปลุกใจเสือป่า นิทานบทชวนหัว และสารคดี เป็นต้น

ด้วยพระปรีชาสามารถในด้านอักษรศาสตร์ ได้ทรงตั้งมรดกทางวรรณกรรมเป็นจำนวนมากให้ประชาชนไทยได้อ่าน และชื่นชมสืบทอดกันมา พร้อมทั้งพระเกียรติคุณพิเศษที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง ประชาชนจึงพร้อมใจกันถวายพระสมญานามแด่พระองค์ว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนากองเสือป่าขึ้น เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ เพื่อฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนทั้งหลายให้ได้เรียนรู้วิชาทหาร เพื่อเป็นกำลังสำรองในเวลาสงคราม และในยามสงบก็ได้ช่วยเหลือข้าราชการปราบปรามโจรผู้ร้าย หรือปราบจลาจล นอกจากนี้ยังมีพระราชประสงค์ดังต่อไปนี้ คือ

๑. เพื่อปลูกฝังความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
๒. เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัย
๓. เพื่อปลูกฝังความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ทำลายซึ่งกันและกัน

เสือป่าคือทหารที่ไปสืบข่าวข้าศึก เพื่อแม่ทัพจะได้ทราบข่าวล่วงหน้าก่อนเป็นเลาๆ ว่า ข้าศึกยกมาทางใด กำลังเท่าใด ทำทางรบพุ่งอย่างไร ซึ่งตรงกับคำว่า “ผู้สอดแนม”

ก่อนที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าขึ้นนั้น พระองค์ได้ทรงทดลองฝึกมหาดเล็กประจำพระองค์ที่พระราชวังสนามจันทร์และพระราชวังสนามจันทร์อย่างเจียบๆ มาก่อนถึง ๓ ปี เมื่อทรงเห็นว่าดีและมีประโยชน์แล้ว จึงโปรดให้ตั้งกองเสือป่าขึ้น

หลังจากทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าขึ้นแล้ว พระองค์ทรงเป็นนายกองใหญ่ ผู้บังคับบัญชาการเสือป่า ทว่าราชอาณาจักร การเสือป่าได้ขยายไปทุกมณฑล ทุกคนก่อนที่จะเข้าประจำการต้องเข้าพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พิธีนี้กระทำขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๕๔ ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และต่อมาในวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๕๔ หลังจากนั้นเพียง ๒ เดือน พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานกำเนิดลูกเสือไทยขึ้น นับเป็นประเทศที่ ๓ ที่ตั้งกองลูกเสือขึ้นในโลก ต่อจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา

รูปแบบในสมัยนั้นใช้เสื้อสี kaki แขนยาว กางเกงสีดำ หมวกสักหลาดสีดำพับปีกข้างขวา ติดดอกจันทน์สีตามมณฑล มีหมายเลขสังกัดและกองเช่นเดียวกับปัจจุบัน สวมถุงเท้าขาวสีดำ รองเท้าสีดำ

กองลูกเสือกองแรกที่ทำพิธีเข้าประจำกองที่โรงเรียนมหาดเล็ก คือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยปัจจุบัน เมื่อวันที่ ๒ กันยายน พ.ศ.๒๔๕๔ เพื่อฝึกเยาวชนให้มีคุณสมบัติที่ดี มีความสามัคคี มีความมานะอดทนและเสียสละเพื่อส่วนรวม และเป็นผู้ช่วยรบได้ในยามคับขัน ในพิธีนี้ได้มีการเดินสวนสนาม อาศัยการฝึกซ้อมจากวิชาระเบียบแถวถวายให้ทอดพระเนตรด้วย พระองค์ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามกองลูกเสือกองนี้ว่า “กองลูกเสือหลวง”

บทที่ ๑๘

คำปฏิญาณ กฎ และคติพจน์ของลูกเสือสามัญ

การลูกเสือได้ก่อตั้งขึ้นที่ประเทศอังกฤษโดยลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ท่านต้องการให้ลูกเสือ ซึ่งเป็นเยาวชนอันเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต ได้มีความสามารถคล้ายกับอัศวินคือ เป็นผู้มีความสามารถในการรบบนหลังม้า เป็นผู้เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่น ในอดีต บุคคลผู้ได้เป็นอัศวินแห่งพระเจ้าอาเธอร์ของอังกฤษได้กล่าวคำปฏิญาณอันมีเกียรติรอบโตะะกลมว่า “เราจะกลับชั่วให้ดี เราจะลงโทษผู้กระทำผิด เราจะช่วยผู้ที่อ่อนแอ เราจะเคารพกฎข้อบังคับ เราจะไม่ทอดทิ้งผู้ที่กำลังตกทุกข์ได้เป็นอันขาด นี่คือการปฏิญาณของอัศวินแห่งโตะะกลม”

ลูกเสือก็มีคำปฏิญาณเช่นเดียวกับอัศวินแห่งพระเจ้าอาเธอร์ เพราะลูกเสือทำหน้าที่เหมือนอัศวิน คำปฏิญาณของลูกเสือจึงมีความสำคัญที่ลูกเสือทุกคนต้องยึดมั่นฝักฝืน เพื่อเป็นการแสดงคำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตนในการเป็นลูกเสือที่ดี

คำปฏิญาณของลูกเสือ

คือ คำมั่นสัญญาที่ลูกเสือจะปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ มี ๓ ข้อ

“ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า”

ข้อ ๑ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ ๒ ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

ข้อ ๓ ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

คำปฏิญาณข้อ ๑ “ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”

ชาติ หมายถึง กลุ่มชนที่มีความรู้สึกในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอย่างเดียว หรืออยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเดียวกัน

ดังนั้นลูกเสือควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี หมั่นศึกษาหาความรู้ใส่ตัว

๒. เคารพเชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของรัฐบาล

๓. ไม่ประพฤติดื้อต่อขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และกฎหมาย

บ้านเมือง

๔. เป็นผู้ประกอบอาชีพสุจริต สร้างความก้าวหน้าแก่ชาติ

๕. เป็นผู้เสียสละ พลีเลือดเนื้อและชีวิต รั้งชาติด้วยความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว ต่อสู้รักษาเอกราชของชาติไว้ในเมื่อมีศัตรูมารุกราน

ศาสนา หมายถึง คำสอนของศาสนาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งจิตใจและสั่งสอนให้คนรู้ดีรู้ชอบ ละเว้นความชั่ว ไม่เบียดเบียนกัน ให้ประพุดแต่ความดี และประพุดชอบด้วยกาย วาจา ใจ ลูกเสือจึงต้องเคารพและปฏิบัติต่อศาสนาดังนี้

๑. ปฏิบัติกิจการทางศาสนา ตามจารีตประเพณีที่ตนนับถือด้วยใจบริสุทธิ์

๒. เคารพสักการะเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

๓. ประพุดชอบด้วยกาย วาจา ใจ โดยไม่แสดงอาการลบหลู่ศาสนาอื่น

๔. ละเว้นการประพุดชั่ว กระทำแต่ความดี

๕. หาโอกาสทำบุญตักบาตร และเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ตามเวลา หรือโอกาสอันควร ในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และในวันธรรมสวนะ (วันพระ)

พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุขของชาติ ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงเป็นพระบรมราชูปถัมภกคณะลูกเสือแห่งชาติ ทรงเป็นจอมทัพไทย และทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย ลูกเสือต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ลูกเสือต้องถวายความเคารพสักการะต่อพระมหากษัตริย์ และพระบรมฉายาลักษณ์ ไม่แสดงกิริยาวาจาอันเป็นการลบหลู่ดูหมิ่น

๒. ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะเป็นการกระทบกระเทือนเสื่อมเสียพระเกียรติคุณ ทั้งป้องกันมิให้คนอื่นกระทำเช่นนั้นด้วย

๓. ขอมสละเลือดเนื้อถวายเป็นราชพลีได้

คำปฏิญาณข้อ ๒ “ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ”

หมายความว่า ลูกเสือเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณาต่อสัตว์ ต่อเพื่อน และต่อผู้อื่น เสมือนหนึ่งเป็นญาติพี่น้องกัน ขอมเสียสละความสุขส่วนตัว บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน ช่วยผู้อื่นเมื่อมีภัยโดยเฉพาะเด็ก ผู้หญิง คนชรา และผู้ที่อ่อนแอกว่า

คำปฏิญาณข้อ ๓ “ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ”

หมายความว่า คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็น “ข้อปฏิบัติ” ของลูกเสือ ซึ่งเป็นหลักยึดเหนี่ยวให้ลูกเสือปฏิบัติแต่สิ่งดีงาม กฎของลูกเสือ ๑๐ ข้อ เป็นหลักสากลที่ลูกเสือทุกประเทศปฏิบัติเช่นเดียวกันหมด โดยอาศัยและยึดหลักคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือเป็นอุดมการณ์และนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

กฎของลูกเสือ

หมายถึงหลักเกณฑ์ที่กำหนดคุณสมบัติของลูกเสือไว้ เพื่อจะได้นำไปประพฤติปฏิบัติตนอยู่เสมอ เป็นการสร้างนิสัยประจำตัวที่ดี สมเป็นพลเมืองดีของชาติ กฎลูกเสือมี ๑๐ ข้อ ดังนี้

ข้อ ๑ ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้

ข้อ ๒ ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ

ข้อ ๓ ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ ๔ ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสือทั่วโลก

ข้อ ๕ ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย

ข้อ ๖ ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์

ข้อ ๗ ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดาและผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

ข้อ ๘ ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

ข้อ ๙ ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์

ข้อ ๑๐ ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

ข้อ ๑ “ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้”

เกียรติ หมายถึงชื่อเสียง คำสรรเสริญ ลูกเสือประพฤติตนดีมีระเบียบวินัย จึงเป็นที่ชื่นชมเชื่อถือและไว้วางใจแก่ประชาชนทั่วไป นับว่าได้สร้างชื่อเสียงให้แก่คณะลูกเสืออันเป็นส่วนรวม ยามใดที่ประชาชนต้องการความช่วยเหลือ เมื่อเห็นลูกเสือเดินเข้าไปหา เขาจึงยินดีและเต็มใจรับบริการของลูกเสือด้วยใจจริง

ข้อ ๒ “ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ”

ลูกเสือทุกคนย่อมรู้ดีว่า ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีความสำคัญต่อประชาชนเพียงใด ในฐานะที่ลูกเสือเป็นประชาชนคนหนึ่ง จึงเห็นความสำคัญของสถาบันทั้ง ๓ นี้ เช่นเดียวกับผู้มีพระคุณเป็นส่วนตัวแก่ลูกเสือ ลูกเสือรู้สึกระลึกในพระคุณด้วยความเคารพนอบน้อมนับถือด้วยใจจริง ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี อยู่ในระเบียบวินัยข้อบังคับ และกฎหมายของบ้านเมือง และหาโอกาสที่จะตอบแทนพระคุณอยู่เสมอ

ข้อ ๓ “ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น”

ลูกเสือพยายามกระทำตนให้เป็นประโยชน์ และช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างใด เช่น ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ พ้นภัย ช่วยเหลือทำกิจการทางบ้าน โรงเรียน และสาธารณสถาน

ข้อ ๔ “ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก”

ลูกเสือต้องเป็นผู้มีใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คนทุกคนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา และผิวพรรณ เมื่อลูกเสือพบปะกันเองต้องทักทาย และให้ความช่วยเหลือกันฉันมิตร

ข้อ ๕ “ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย”

ลูกเสือเป็นผู้แสดงกิริยา วาจาสุภาพ และอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ “ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์”

ลูกเสือมีใจเมตตากรุณา สงสารสัตว์ ไม่รังแกหรือทรมานสัตว์ให้เจ็บปวด เมื่อสัตว์ได้รับความลำบากหรือเจ็บป่วย ต้องให้การช่วยเหลือดูแลและรักษา

ข้อ ๗ “ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ”

ลูกเสือต้องปฏิบัติตามคำสั่งของบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ โดยปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากภายใน ไม่ใช่การถูกบังคับให้กระทำ

ข้อ ๘ “ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก”

ลูกเสือต้องเป็นผู้มีกิริयर่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ แม้ว่าจะตกอยู่ใน

ภาวะที่ยากลำบากเพียงใดก็ตามก็ปฏิบัติด้วยความอดทน ไม่แสดงกิริยาข้อยู่ต่อความลำบาก

ข้อ ๕ “ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์”

ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์ ประหยัดทรัพย์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ทรัพย์ได้แก่ เงินตรา สิ่งของ วัตถุ และเวลา ลูกเสือไม่สุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนี่ถี่เหนียว แต่รู้จักมัธยัสถ์ คือใช้ในสิ่งที่ควรและจำเป็น

ข้อ ๑๐ “ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ”

ลูกเสือประพฤติตนในทางที่ชอบ คือรักษาร่างกายให้สะอาด ใช้วาจาสุภาพ เรียบร้อย มีจิตใจบริสุทธิ์และสุจริต ปฏิบัติกิจการงานอย่างถูกต้องและเรียบร้อย

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ นับเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของลูกเสือทุกคน ซึ่งลูกเสือจะต้องประพฤติและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ประเทศที่เป็นสมาชิกของคณะลูกเสือโลกรับรู้และปฏิบัติตามตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสืออย่างเดียวกัน และถือความสัมพันธ์ระหว่างกันว่าลูกเสือทุกคนเป็นพี่น้องกัน ฉะนั้น คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือจึงเป็นคำมั่นสัญญาที่ลูกเสือทุกคนพึงยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

คติพจน์ของลูกเสือสามัญ

คติพจน์ คือ ข้อความที่เป็นหลักหรือแบบอย่างให้ลูกเสือได้ยึดถือ และปฏิบัติเพื่อตนเองและส่วนรวม

คติพจน์ของลูกเสือสามัญ คือ “จงเตรียมพร้อม” หมายความว่า ลูกเสือจะต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอทั้งทางกายและใจต่อการที่จะปฏิบัติหน้าที่

จงเตรียมพร้อมทางกาย ได้แก่ การทำตัวให้แข็งแรงอ่อนไว สามารถทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม และเหมาะสมแก่โอกาสที่ทำ

จงเตรียมพร้อมทางใจ ได้แก่ การทำตัวให้อยู่ในระเบียบวินัย และพร้อมเสมอเมื่อมีอุบัติเหตุ หรือเหตุการณ์เกิดขึ้นจะต้องรู้ว่าจะพึงปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างไร

คติพจน์ของลูกเสือทุกประเภทรวมกันว่า “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” สัตย์แปลว่า คำปฏิญาณ หมายความว่าลูกเสือต้องรักษาคำปฏิญาณของตนยิ่งกว่าชีวิต เพราะเมื่อให้คำมั่นสัญญาไปอย่างใดแล้ว ย่อมปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้เสมอ หากลูกเสือถูกบีบบังคับให้ละเว้น หรือไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาแล้ว แม้จะถึงแก่ชีวิตก็ไม่เสียดาย

บทที่ ๑๕

การทำความเคารพ การแสดงรหัส และการจับมือของลูกเสือ

การทำความเคารพ

การเคารพเป็นการแสดงความนอบน้อมนับถือตามวินัยของลูกเสือ ลูกเสือชั้นผู้น้อยจะต้องทำความเคารพผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้ใหญ่ ทั้งแสดงให้เห็นว่าเป็นคนมีมารยาทเรียบร้อย มีความรักใคร่นับถือซึ่งกันและกันตามหลักการของลูกเสือ

การทำความเคารพของลูกเสือ (สามัญ) เมื่ออยู่ในเครื่องแบบมีวิธีทำความเคารพ ๒ วิธีคือ

๑. ทำวันทยหัตถ์ ให้ทำวันทยหัตถ์ ๓ นิ้ว โดยยกมือขวาขึ้น นิ้วหัวแม่มือ กดปลายนิ้วก้อยไว้ นิ้วชี้ นิ้วกลางและนิ้วนาง เขยียดชิดติดกัน ให้ปลายนิ้วชี้แตะที่ขอบหมวกปีก ประมาณตรงหางคิ้วขวา ถ้าสวมหมวกทรงอ่อน (เบเรต์) หรือมิได้สวมหมวกให้ปลายนิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา

๒. ทำวันทยาหัตถ์ คือ การทำความเคารพในขณะที่ลูกเสือถือพลองอยู่ได้แก่ การทำวันทยาหัตถ์เมื่ออยู่กับที่ในท่ายืนตรงพลองชิดลำตัวด้านขวา โคนพลองอยู่ตรงประมาณนิ้วก้อยเท้าขวา ปลายพลองอยู่ในร่องไหล่ มือขวาจับพลอง มือซ้ายแสดงรหัสลูกเสือ รวมนิ้วหัวแม่มือนิ้วก้อยจรดกัน เหลือนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง

เหยียดชิดติดกัน งอศอกยกแขนซ้ายให้อยู่ในแนวเสมอไหล่ ฝ่ามือคว่ำ ให้ปลายนิ้วชี้แตะพลองที่ร้องไห้ขวา

โอกาสแสดงความเคารพ ใช้ในโอกาสต่างๆ ต่อไปนี้

๑. เคารพต่อธงสำคัญๆ เช่น ธงชาติ ธงคณะลูกเสือแห่งชาติ ธงลูกเสือประจำจังหวัด ธงประจำกองทหาร ฯลฯ ที่ผ่านไป

๒. เคารพในขณะที่บรรเลงเพลงชาติ เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ เพลงมหาชัย เพลงสรรเสริญเสือป่า

๓. เคารพแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และบุคคลที่ควรเคารพ นายทหาร นายตำรวจที่แต่งเครื่องแบบ

๔. เคารพต่อลูกเสือด้วยกัน

รหัสลูกเสือ เป็นเครื่องหมายที่แสดงให้รู้กันเฉพาะในวงการลูกเสือเท่านั้น ซึ่งลูกเสือทุกคนเมื่อเห็นรหัสนี้ ก็จะรับรู้และเข้าใจความหมายซึ่งกันและกันทันทีว่า “เราเป็นพวกเดียวกัน”

วิธีแสดงรหัส

ลูกเสือไทยใช้แสดงรหัสแบบอังกฤษ คือ ยืนในท่าตรง ยกมือขวาขึ้น เสมอไหล่ ข้อศอกชิดลำตัว หันฝ่ามือไปข้างหน้า นิ้วหัวแม่มือกดปลายนิ้วก้อยไว้ อีกสามนิ้วที่เหลือเหยียดขึ้นตรง นิ้วชิดติดกัน นิ้วทั้งสามที่เหยียดขึ้นไปนั้นมีความหมายถึงคำปณิธานของลูกเสือ ๓ ข้อ

โอกาสแสดงรหัส ใช้ในโอกาสต่อไปนี้

๑. เมื่อลูกเสือกล่าวคำปณิธานในพิธีปณิธานตนเข้าประจำกองและพิธีอื่น ๆ ที่มีการทบทวนคำปณิธาน
๒. เมื่อพบกับลูกเสือชาติเดียวกัน หรือต่างชาติเป็นการรับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกัน

การจับมือ

การจับมือทักทายกันของลูกเสือนั้นใช้จับด้วยมือซ้าย และปฏิบัติต่อกันเช่นนี้ในหมู่ลูกเสือทั่วไป ทำได้โดยต่างคนต่างยื่นมือซ้ายออกไป แล้วจับกัน เหมือนกับการจับมือชาวตามธรรมดา

บทที่ ๒๐

ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต

ความมีระเบียบวินัย

ระเบียบวินัย หมายถึง ระบบ แบบแผน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่สังคมวางไว้ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของบุคคลในสังคมนั้น คนเราต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ ตั้งแต่หมู่เล็ก คือ ครอบครัวจนถึงหมู่ใหญ่ คือ ประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกัน ปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ก็จะนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง ความปลอดภัย

ความมีระเบียบวินัย เป็นการปฏิบัติตามเงื่อนไขและระเบียบแบบแผน ของสังคม ความมีระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นจากการบังคับภายนอกให้ฟังกระทำ จะพอใจหรือไม่ก็ต้องประพฤติปฏิบัติ นั่นคือ “วินัยจากภายนอก” แต่ถ้าได้ปฏิบัติ อยู่เสมอ ๆ จนเป็นนิสัย ประพฤติปฏิบัติด้วยความเต็มใจเพราะเห็นคุณค่า ตลอดจน สามารถควบคุมตนเองให้ประพฤติในทางที่ชอบที่ควรได้ วินัยที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ คือ “วินัยในตนเอง”

“วินัยในตนเอง” เป็นวินัยที่พึงประสงค์ เพราะเป็นวินัยที่จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจ บ้านเมืองใดที่มีคนส่วนมากมีวินัยในตนเอง รู้จักสิทธิและหน้าที่ ของตน ไม่เอารัดเอาเปรียบเพื่อนร่วมชาติ ประพฤติตนตามกฎหมายและอยู่ใน กรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง บ้านเมืองจะสงบสุข ประชาชนพลเมืองทั้งหลายมีความสุขสบาย ประเทศชาติมี ความเจริญก้าวหน้าในทุกทาง

ประเทศที่พลเมืองขาดวินัย สังคมจะแปรผันไปสู่ความเสื่อม คนจะทำผิด กฎหมายกันมากขึ้น เบียดเบียนกัน ขาดความเห็นอกเห็นใจ ความเป็นชาติเป็น ประเทศจะมีฉา่งความหายนะ การดำเนินการใด ๆ หรือการมุ่งหมายพัฒนา ใด ๆ ย่อมนำไปสู่ความล้มเหลว

สำหรับประเทศไทยเรา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ ทรงพระราชทานคุณธรรม ๔ ประการ ไว้ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๒๐๐ ปี ถือเป็นวินัยที่ประชาชนชาวไทยทุกคนพึงประพฤติปฏิบัติตาม คือ

๑. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

๒. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์ความดีนั้น

๓. การอดทน อดกลั้นและอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

๔. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริตและรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

นอกจากนั้นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติยังได้ประกาศ คำนิยามพื้นฐาน ๕ ประการ สำหรับคนไทยทุกคนพึงปฏิบัติตาม คือ

๑. พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ

๒. ประหยัดและออม

๓. มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

๔. ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

๕. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การกระทำที่ยึดหลักแห่งความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้นุคนมีความเคารพมั่นใจในตนเอง และเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น

การมีสัจจะ คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้ โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น คนที่มีสัจจะมักจะเป็นคนที่มีความจริงใจประจำตัว นำคบหาสมาคม

ความจริงใจ คือ การกระทำที่ตรงกับใจไม่มีการเสแสร้งแก่งัดทำ ไม่ใช่ปากพูดอย่างหนึ่ง แต่ใจคิดอย่างหนึ่ง หรือต่อหน้าอย่างหนึ่งลับหลังอย่างหนึ่ง

ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีสัจจะ และความจริงใจ เป็นผู้ที่มีความมั่นใจองอาจในที่ทั้งปวง เป็นที่ไว้วางใจของผู้อื่น

บทที่ ๒๑

ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และผู้มีพระคุณ

ประเทศไทยมีเอกราชสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน นับแต่โบราณกาล จนถึงปัจจุบัน บรรพบุรุษของเราได้อบรมสั่งสอนลูกหลานให้จงรักภักดีและยึดมั่นในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ในฐานะเป็นสถาบันหลัก ถือเป็นเกียรติคุณสูงสุด ถ่ายทอดความรู้สึกลึกซึ้งในสายเลือดและวิญญาณตลอดมา

ความจงรักภักดี คือ การแสดงความเคารพ เทิดทูนบูชาอย่างจริงใจ ยอมสละได้แม้กระทั่งชีวิตของตนเอง เพื่อปกป้องรักษาสิ่งที่ตนจงรักภักดีให้คงอยู่ตลอดไป

คนไทยทุกคนจะต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ลูกเสือ คือ เยาวชนที่ผ่านการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความฉลาด มีไหวพริบ ปฏิภาณ และมีระเบียบวินัย และมีอะไรหลายอย่างที่แตกต่างไปจากเด็กธรรมดา เช่น การแต่งกาย การแสดงความเคารพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีคำปฏิญาณและกฎของตนเองที่บ่งบอกอย่างชัดเจนว่า จะต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ชาติ

ชาติ หมายถึง ประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า แผ่นดินที่อยู่อาศัย เอกสิทธิ์เหนือแผ่นดิน และเอกราชในการปกครองประเทศ ตลอดจนศิลปวัฒนธรรมและสมบัติของชาติที่มีค่าควรแก่การหวงแหน

ลูกเสือจะต้องแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ โดยการแสดงความเคารพธงชาติ รักและหวงแหนแผ่นดินไทย ภาคภูมิใจในความเป็นไทยในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ไม่ยอมให้ชาติอื่นมาเหยียบย่ำทำลายหรือแบ่งแยก

ยิ่งกว่านั้นจะต้องเคารพกฎหมายและปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในฐานะพลเมืองด้วยความเต็มใจ ในคราวที่บ้านเมืองมีปัญหาก็คอยประสานประโยชน์และความคิดไม่แบ่งแยกให้เกิดความริ้วฉาน ซึ่งจะเป็นเหตุให้ประเทศชาติล่มจมดังพระราชนิพนธ์ของดินเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ ตอนหนึ่งว่า

ชาติใดไว้รักสมักระमान
จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล
แม้ชาติย่อยยับอัปจน
บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร

ศาสนา

ศาสนา เป็นสัญลักษณ์ของความสงบและร่มเย็น ประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ก็ให้สิทธิเสรีภาพแก่พลเมืองในการนับถือศาสนา ใครจะนับถือศาสนาใดก็ได้ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ แต่ก็ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภก คือ ทรงอุปถัมภ์บำรุงทุกศาสนา ทั้งนี้ เพราะทุกศาสนามีหลักการที่จะสร้างสันติสุขในสังคมมนุษย์เช่นเดียวกัน

ศาสนานอกจากจะมีหลักคำสอนเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติ และเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของพลเมืองแล้ว พิธีกรรมทางศาสนายังเป็นที่มาของสิ่งที่ดำรง เช่น ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ

ลูกเสือต้องแสดงความจงรักภักดีต่อศาสนา โดยการปฏิบัติตนตามคุณธรรมของศาสนา และเข้าร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาในโอกาสต่าง ๆ อยู่เสมอ

ยิ่งไปกว่านั้น ลูกเสือจะต้องไม่แสดงอาการดูหมิ่น เหยียดหยามศาสนาอื่น ด้วยกาย วาจา และใจ

พระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศ เป็นศูนย์รวมจิตใจของพลเมือง ทรงเป็นจอมทัพ และเป็นองค์พระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจที่เป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติมากมาย

ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์สืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ประชาชนชาวไทยเทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างมั่นคงตลอดมา ลูกเสือต้องถวายความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการประพฤติปฏิบัติตนตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ แสดงความเคารพเมื่อได้ยินเพลงสรรเสริญพระบารมี ถวายความเคารพเมื่อเสด็จผ่าน และกระทำทุกวิถีทางเพื่อปกป้องคุ้มครองซึ่งแม้ชีวิตก็พร้อมจะสละเป็นราชพลีได้

ผู้มีพระคุณ

ผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ หรือบุคคลอื่นที่มีบุญคุณแก่ลูกเสือ เป็นต้นว่า ได้ช่วยเหลือเลี้ยงดู อุปการะ สั่งสอนอบรม หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการช่วยเหลืออนุเคราะห์ให้ลูกเสือพ้นจากความทุกข์ยากลำบาก ลูกเสือต้องรำลึกถึงบุญคุณของท่านที่ได้กล่าวมาแล้วอยู่เสมอ จักว่าท่านเป็นผู้มีพระคุณ ลูกเสือต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะแสดงความจงรักภักดีและตอบแทนพระคุณของท่านอยู่ทุกโอกาส และอย่างเต็มความสามารถ นับแต่การแสดงความเคารพ นอบน้อม นับถือ เทิดทูนและบูชาคุณความดีของท่าน นอกจากนี้พึงตอบแทนพระคุณท่านด้วยกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา และกำลังทรัพย์เท่าที่ตนจะสามารถกระทำได้

บทที่ ๒๒

พิธีกรรมทางศาสนา

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนายิ่งขึ้น ลูกเสือควรจะได้ทำความเข้าใจในความหมายและความสำคัญของศาสนาเป็นเบื้องต้นก่อนดังต่อไปนี้

ความหมายของศาสนา

คำว่า ศาสนา ตามรูปศัพท์แปลว่า คำสอน หมายถึงเป็นคำสอนของศาสดา ผู้ประกาศก่อตั้งศาสนานั้น ๆ ขึ้นมา และคำสอนนั้นต้องเป็นหลักการที่ถูกต้องสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดความสงบสุขในชีวิตประจำวันได้

ในประเทศไทยเรามีศาสนาใหญ่ ๆ อยู่ ๓ ศาสนา คือ ศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นยังมีศาสนาพราหมณ์ ศาสนาซิกข์ และศาสนาขงจื้อ

ศาสนาต่าง ๆ ในโลก นอกจากจะมีศาสดาผู้ประกาศก่อตั้งศาสนา มีหลักธรรมคำสอน มีสาวกหรือผู้นับถือที่เรียกว่าศาสนิกชนแล้ว ส่วนประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ พิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งผู้นับถือหรือศาสนิกชนจะต้องปฏิบัติหรือหาโอกาสเข้าร่วมในพิธีกรรมต่าง ๆ ตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อศาสดาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ความสำคัญของศาสนา

ศาสนาทุกศาสนาย่อมมีหลักการที่ถูกต้อง เราเรียกว่าหลักธรรม ผู้ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาย่อมจะประสบแต่ความสงบสุข แม้จะมีอุปสรรคปัญหาในการดำเนินชีวิตบ้าง ก็สามารถให้หลักคำสอนของศาสนาแก้ไขให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

นักปราชญ์ทางศาสนากล่าวว่า อาหารเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อร่างกายฉันใด ศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาก็มีความสำคัญและจำเป็นต่อจิตใจของคนเราฉันนั้น

ถ้านักเรียนเป็นคนช่างสังเกต จะเห็นว่าคนที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา หรือที่เราได้รู้จักพบเห็นอยู่ทุกวันนั้น แม้ว่าจะมีรูปร่างหน้าตา มีอวัยวะแขนขาเหมือนกัน

หรือคล้ายคลึงกัน แต่มีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างกัน เช่น บางคนใจดี มีเมตตา บางคนใจร้ายและนิสัยไม่ดี บางคนชอบพูดปด บางคนมีความซื่อสัตย์และจริงใจ สิ่งที่ทำให้คนเรามีนิสัยใจคอแตกต่างกัน คือ ศาสนา หมายความว่า คนที่จิตใจดี มีเมตตา มีคุณธรรมมีศีลธรรม มักเป็นคนที่ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา ส่วนคนที่มีนิสัยไม่ดี เห็นแก่ตัว เอาเปรียบคนอื่นและใจร้าย มักไม่ค่อยเคร่งครัดในศาสนา ซึ่งคนประเภทนี้มักประพฤติชั่ว ก่อให้เกิดปัญหาภัยกับสังคม สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นอยู่เสมอ

นอกจากนี้ เราจะเห็นได้ว่าศาสนาต่างๆ มักมีพิธีกรรม เช่น การสวดมนต์ การถือบวช การทำบุญและการเฉลิมฉลองเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา ทำให้เกิดเป็นจารีตประเพณีและวัฒนธรรมประจำชาติขึ้นมามากมาย

ลอร์ดเบเดน โพเอลล์ ได้ให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากที่ท่านพูดถึงศาสนาไว้ในข้อแรกของหลักการลูกเสือว่า ลูกเสือต้องภักดีต่อพระเจ้า และกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาเป็นลูกเสือ ซึ่งจะต้องเป็นผู้นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่งเท่านั้น จึงจะรับเข้าเป็นลูกเสือได้ หรือถ้ารู้ไว้ในกองลูกเสือมีเด็กที่ไม่มีศาสนาปะปนอยู่ ผู้กำกับจะต้องรับผิดชอบการให้เขาได้นับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่งโดยเร็ว

หลักคำสอนของศาสนา

ศาสนาต่างๆ เกิดขึ้นเพื่อสร้างความสงบสุขให้แก่สังคม ฉะนั้นจึงมีหลักการต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน คือ

๑. ให้ละเว้นจากการทำชั่ว
๒. ให้กระทำแต่คุณความดี
๓. ให้พัฒนาจิตใจของตนให้บริสุทธิ์สะอาดปราศจากความเห็นแก่ตัว ความอาฆาตพยาบาท และความหลงมงายขาดเหตุผล

ดังนั้น ผู้ที่นับถือศาสนาอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าศาสนาใด ๆ ก็ตาม จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกให้เราสังเกตได้ คือ

๑. เป็นผู้สัจรวมกาย วาจา ใจ ไม่เบียดเบียนให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เคารพต่อกฎหมาย มีระเบียบวินัยและสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้
๒. เป็นผู้เสียสละ มีจิตใจโอบอ้อมอารี เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ

๓. เป็นผู้ที่ชอบฝึกฝนและพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าในทางที่ถูกที่ควร อยู่เสมอ

พิธีกรรมทางศาสนา

ผู้ที่เป็นลูกเสือ นอกจากจะนับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง และปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนานั้น ๆ แล้ว ยังจะต้องเข้าร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือในโอกาสต่าง ๆ ตามสมควร พิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญซึ่งลูกเสือสามารถเข้าร่วมปฏิบัติได้ เช่น

- การสวดมนต์
- การถือศีล
- การฟังธรรม
- การเฉลิมฉลองวันสำคัญต่าง ๆ
- การบำเพ็ญบุญ

ตัวอย่างพิธีกรรมทางศาสนา

การสวดมนต์

การสวดมนต์เป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่มีอยู่ในทุก ๆ ศาสนา จะแตกต่างกันที่เนื้อหาและวิธีปฏิบัติซึ่งจะเป็นไปตามประเพณีและความเชื่อถือของแต่ละศาสนา จัดเป็นพิธีกรรมเบื้องต้นที่ผู้นับถือทุกคนควรปฏิบัติได้

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างการสวดมนต์ในพิธีเปิดประชุมกองของลูกเสือ ผู้นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อจากการเจริญชงชาติขึ้นสู่ยอดเสา (เจริญชง สวดมนต์สงบนิ่ง) โดยให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. การยืน ขณะที่สวดมนต์ถือว่ายังอยู่ในแถวควบคุม ลูกเสือทุกคนจะต้องยืนตรง วางเท้าให้เข็มแข็ง สง่างาม

การยืนแยกเท้าหรือพักขาข้างใดข้างหนึ่ง ถือว่าขาดวินัยและไม่สุภาพ

๒. การถอดหมวก ใช้มือขวาจับปีกหมวกด้านหน้าแล้วถอดหมวก พร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าประนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย ดอกจันทน์หันไปด้านหน้า ให้ปีกหมวกอยู่ระหว่างมือทั้งสองและหนีบหมวกไว้ ให้ปลายนิ้วพันขอบหมวก สามารถมองเห็นได้ชัดเจน

การสอดมือข้างใดข้างหนึ่งเข้าไปในหมวกถือว่าไม่สุภาพและไม่เหมาะสม
อย่างยิ่งในการสวดมนต์

การถอดหมวกในการสวดมนต์ เป็นการกระทำอย่างต่อเนื่อง ไม่ต้องรอให้
ผู้กำกับสั่ง

ถ้ามีไม้พลอง ก่อนถอดหมวกให้นำไม้พลองมาไว้ระหว่างปลายเท้าทั้งสอง
ฟิงท่อนบนไว้กับแขนซ้าย แล้วจึงถอดหมวกตามวิธีการที่กล่าวมา

๓. การนำสวดมนต์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของหมู่บริการคนใดคนหนึ่ง ต้อง
สวดให้ถูกต้อง เสียงดังและชัดเจน วางสืหน้าให้สงบเยือกเย็นสมกับเป็นพิธีการ
ที่ศักดิ์สิทธิ์

การหัวเราะ หรือเห็นเป็นเรื่องตลกขบขันเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ

๔. การประนมมือ การประนมมือใช้มือทั้งสองข้างประกบกัน ทั้ง ๑๐ นิ้ว
เหยียดตรงวางชิดติดกันตลอดเวลา วางมือระดับหน้าอกของตัวเอง ปลายนิ้ว
ทุกนิ้วชี้ขึ้นข้างบน แขนแนบชิดลำตัว

การปล่อยให้มือดก หรือวางมือให้สูงถึงคางหรือยกสูงถึงปากตัวเอง ถือว่า
ไม่สุภาพ และขาดการควบคุมตัวเอง

การประนมมือในลักษณะอย่างนี้เรียกว่า การประคองอัญชลี เป็นการแสดง
ความเคารพอย่างหนึ่งตามธรรมเนียมวัฒนธรรมไทย

๕. การไหว้ เมื่อจบบทสวดแต่ละบทให้ก้มศีรษะลง โกง์ลำตัวเล็กน้อย
พร้อมกับยกมือขึ้นรับ ให้ปลายนิ้วหัวแม่มือทั้งสองจรดระหว่างคิ้วตามธรรมเนียม
วัฒนธรรม เรียกว่า “วันทา”

ไม่ควรยืนตัวตรง และยกมือขึ้นเฉย ๆ

ผู้นำสวด ต้องรอให้ทุกคนกล่าวคำสวดจบจึงไหว้พร้อมกันทั้งหมด

๖. คำสวดมนต์

การสวดมนต์ให้มีผู้นำสวด ๑ คน ที่เหลือให้ว่าตามทูกวรรคไปดังต่อไปนี้

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา

พุทฺธัง ภะคะวันตังอะภิวาเทมิ (กราบ)

สะวากขาโต ภะคะวะตาธัมโม

ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สังฆมณะมามิ (กราบ)

๗. การสงบนิ่ง เมื่อสวดมนต์เสร็จให้ทำสงบนิ่ง โดยให้ลดมือขวาที่ถือ ปีกหมวกด้านหน้าลงไปอยู่กึ่งกลางลำตัว เหยียดแขนตรงพร้อมกับวางฝ่ามือซ้าย ทับลงไปบนหลังมือขวา ก้มหน้าเล็กน้อย สงบนิ่งอยู่ประมาณ ๑ นาที จึงเงยหน้าขึ้น และสวามหวนโดยไม่ต้องรอฟังคำสั่ง ปกติจะชำเลื่องมองผู้กำกับเป็นเกณฑ์

๘. ข้อปฏิบัติสำหรับลูกเสือที่นับถือศาสนาอื่น ในขณะทำการสวดมนต์ ถ้ามีลูกเสือซึ่งนับถือศาสนาอื่นรวมอยู่ในกอง ให้ยืนสงบนิ่งตลอดเวลา

การปฏิเสธการเข้าร่วมพิธีกรรมหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพ ฟังจดเว้นโดยเด็ดขาด

คติธรรมสำหรับลูกเสือ

ลูกเสือทุกคนนอกจากจะมีคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ๑๐ ข้อ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นหลักในการดำเนินชีวิต และมีข้อความสั้นๆ ที่เรียกว่าคติพจน์ เป็นเครื่องเตือนใจแล้ว ยังมีคติธรรมอีกข้อหนึ่ง ซึ่งคณะลูกเสือแห่งชาติกำหนดขึ้น เพื่อเป็นข้อเตือนใจระหว่างการฝึกอบรม ถ้าลูกเสือมีโอกาสไปที่ค่ายวชิราวุธ ศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือแห่งชาติ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จะเห็นข้อความสั้นๆ จารึกไว้ที่แผ่นหินอ่อนใต้องค์พระบรมรูปของรัชกาลที่ ๖ ว่า ทนุโต เสฏฐิโน มนุสเสสุ แปลว่า “ผู้ที่ฝึกฝนตนดีแล้วเป็นผู้ประเสริฐในหมู่มนุษย์”

บทที่ ๒๓

การบำเพ็ญประโยชน์

การบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน และกระทำการนั้น ๆ ด้วยความเต็มใจและจริงใจเสมอ ผู้ที่ทำหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์ได้จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรมประจำใจหลายประการ เช่น เป็นผู้เสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเมตตากรุณา ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เข้ามาเป็นลูกเสือจะต้องฝึกฝนตนเองให้มีคุณสมบัติเป็นสุภาพบุรุษ คือ มีความสุภาพอ่อนโยน มีความกล้าหาญ และมั่นใจตนเอง มีไหวพริบปฏิภาณ ตลอดจนความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาลูกเสือที่จะเป็นพื้นฐานการบำเพ็ญประโยชน์ได้ เช่น การปฐมพยาบาล การใช้เงื่อนเชือก การจรวจ และการดับเพลิง เป็นต้น

การบำเพ็ญประโยชน์หรือการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ มี ๒ ลักษณะ คือ

๑. งดเว้นการกระทำ เช่น ไม่ทิ้งขยะหรือเศษกระดาษาในที่อันไม่สมควร ไม่ส่งเสียงดังหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ผู้อื่น

๒. การลงมือปฏิบัติ หมายถึงการใช้ความรู้ ความสามารถช่วยตัวเองให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือคนจมน้ำ การช่วยคนข้ามถนน การลูกให้ที่นั่งแก่เด็ก สตรี และคนชรา ตลอดจนการให้บริการต่าง ๆ แก่ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ

ความสำคัญของการบำเพ็ญประโยชน์

การบำเพ็ญประโยชน์นั้น เมื่อได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอแล้วย่อมก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น

๑. ช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสุข
๒. ช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสะดวกและปลอดภัย
๓. ช่วยให้เกิดความสงบสุขในสังคม
๔. ช่วยให้ที่อยู่อาศัยและสาธารณสถานต่าง ๆ สะอาด มีความเป็นระเบียบ

สวยงาม

๕. ช่วยพัฒนาจิตใจของตนเองให้บริสุทธิ์สะอาด ปราศจากความเห็นแก่ตัว และเอาเปรียบผู้อื่น เป็นการสร้างความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง

๖. ได้รับเกียรติ และความไว้วางใจจากผู้อื่น

วิธีการบำเพ็ญประโยชน์

๑. ฝึกจิตใจของตนให้มีความเสียสละ มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยึดมั่นในคุณธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

๒. ฝึกร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์อยู่เสมอ

๓. แสวงหาวิชาความรู้และทักษะทางลูกเสือที่จะเป็นพื้นฐานในการบำเพ็ญประโยชน์ หรือช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเพียงพอ

๔. งดเว้นการปฏิบัติหรือความประพฤติใด ๆ ที่จะทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

๕. ลงมือปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้อื่นหรือการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น คือ สัตว์ บุคคล และสถานที่โดยไม่ลังเล และไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

บทที่ ๒๔

การทำการฝีมือ

การทำการฝีมือ หมายถึง การประดิษฐ์สิ่งของด้วยฝีมือของตนเอง จากสิ่ง
ที่เหลือใช้หรือหาได้ง่ายในท้องถิ่น นำมาประดิษฐ์และสามารถนำไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์ได้ เช่น การปั้น การแกะสลัก จักสาน เย็บปักถักร้อย การทำหุ่นจำลอง
 เป็นต้น

การทำการฝีมือ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑. งานอดิเรก เป็นการทำการฝีมือโดยใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ทำให้
เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดความขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ อัน
ก่อให้เกิดประโยชน์หลายทาง เช่น

ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การทำงานบ้าน
ต่าง ๆ

ทางด้านสติปัญญา ได้แก่ การอ่านหนังสือ ทำให้รู้จักคิดเป็นทำเป็น

ทางด้านจิตใจ ได้แก่ การเล่นดนตรี ดูการแสดง ฟังเรื่องขำขัน

ทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การประดิษฐ์สิ่งของ การปั้น การแกะสลัก ปลูก
ไม้ประดับ ประดิษฐ์ของชำร่วย ประดิษฐ์เครื่องรับวิทยุ
จักสาน ฯลฯ

๒. พื้นฐานอาชีพ การทำการฝีมือ เป็นการแสดงออกถึงความสามารถ
ของตนเอง ในการประดิษฐ์ หรืองานช่างซึ่งสามารถประกอบเป็นอาชีพได้ โดยมุ่ง
ส่งเสริมให้การรู้จักประหยัด มีความขยันหมั่นเพียร เช่น

การประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ แล้วนำมาเป็นของเล่น ของใช้

การปั้นสิ่งของ รูปคน รูปสัตว์ จากดินประเภทต่าง ๆ

การแกะสลักผลไม้ ผักสด

การร้อยมาลัยแบบต่าง ๆ ฯลฯ

ตัวอย่าง การทำห่วงกระดาศ

อุปกรณ์ เศษวัสดุ เช่น กระดาศ ฟางข้าว หวาย ลวด สายยาง หรือริ้วไม้ไผ่
อย่างใดอย่างหนึ่ง ความยาว ๑ หรือ ครึ่งฟุต กาว แป้งเปียก กรรไกร
หรือมีดตัดกระดาศ สี

วิธีทำ

๑. นำหวาย ลวด สายยางหรือริ้วไม้ไผ่ที่เตรียมไว้ ทำเป็นวงกลม
ลักษณะห่วง
๒. นำกระดาศหรือฟางข้าวที่เตรียมไว้พันรอบห่วง นำกระดาศตากาวหรือ
แป้งเปียกพันรอบห่วงอีกครั้งหนึ่ง
๓. ระบายสีอย่างอิสระ

ประโยชน์

ใช้เป็นอุปกรณ์ในการเล่นเพื่อความสนุกสนาน และเสริมสร้างให้ร่างกาย
แข็งแรง

นอกจากจะนำเศษกระดาศมาประดิษฐ์เป็นห่วงแล้ว นักเรียนสามารถประดิษฐ์
วัสดุอุปกรณ์อย่างอื่นได้อีก เช่น การทำลูกบอล โดยการนำเศษกระดาศมาขยำ
รวมกัน และพันด้วยกระดาศตากาวหรือแป้งเปียกให้ได้ขนาดตามต้องการ เสร็จแล้ว
ระบายสีอย่างอิสระ

คณะกรรมการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาลูกเสือ ระดับประถมศึกษา

นายบุญเจือ สุวรรณพฤษ

ประธานคณะกรรมการ

นายเสนาะ ปิ่นวิเศษ

คณะกรรมการ

นางนพวรรณ ภัทโรภาส

คณะกรรมการ

นางสาวปราณี หมัดเลาะห์

คณะกรรมการ

นายสมใจ ภัทโรภาส

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการ

นางสาวยุพิน ธชาศรี

นางสาวพริ้มเพรา กงชนะ

ปก

นางศรารัตน์ สิงหนาท

ภาพประกอบ

นายสมใจ ภัทโรภาส

นางศรารัตน์ สิงหนาท

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา 314-316 ปากซอยบ้านบาตร ถนนบำรุงเมือง เขตป้อมปราบ
กรุงเทพฯ 10100 นายปทุม ศิวันวล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2528

